

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
MALIOTIS CULTURAL CENTER
OF HELLENIC COLLEGE HOLY CROSS

11ο Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο
«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΜΕ»

*Ομογενειακά μέσα ενημέρωσης: Προκλήσεις
και προοπτικές για την ελληνική γλώσσα και πολιτισμό*

Campus of Hellenic College Holy Cross, Brookline
24-29 Μαΐου 2025

Σχολή Επιστημών Αγωγής,
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
Εργαστήριο Μελέτης Κοινωνικών Θεμάτων, ΜΜΕ & Εκπαίδευσης
Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Maliotis Cultural Center of Hellenic College Holy Cross

*Υπό την αιγίδα της Βουλής των Ελλήνων
Υπό την αιγίδα και με τη στήριξη της Γενικής Γραμματείας
Απόδημου Ελληνισμού & Δημόσιας Διπλωματίας
Υπουργείου Εξωτερικών*

Με τη συμμετοχή:

- Οικουμενικό Πατριαρχείο, Τμήμα Ελληνικής Παιδείας (Ecumenical Patriarchate, Greek Education Department),
- Ελληνορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Τμήμα Ελληνικής Παιδείας (Greek Orthodox Archdiocese of America, Department of Greek Education),
- Greek Applied Linguistics Association,
- Αθηναϊκό και Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων,
- Study in Greece,
- The University of Chicago, Center for Hellenic Studies,
- Fondazione Vexillum,
- Hellenic Association of Political Scientists.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΩΝ/ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΩΝ ΟΜΙΛΙΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Άννα Μπατιστάτου
Πρώτνης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Καθηγήτρια Τμήματος Ιατρικής Σχολής Επιστημών Υγείας
Τα Marginalia ως μέσο ενημέρωσης: Ο Χριστόφορος Κολόμβος
στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Ανάμεσα στα παλαιότερα που φιλοξενεί η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων βρίσκεται το Ψαλτήρι «Giustiniani Psalterium, Hebraeum, Graecum, Arabicum [et] Chaldaeum, Cum Tribus Latinis Interpretationibus Et Glossis = Ψαλτήριον εβραϊκόν, ελληνικόν, αραβικόν, χαλδαικόν, μετά τριών ερμηνειών λατινικών γλωσσημάτων». Στο έργο αυτό του λόγιου, θεολόγου Agostino Giustiniani (1470-1536), το οποίο εκδόθηκε στη Γένοβα το έτος 1516, βρίσκουμε ένα εντυπωσιακό σχόλιο, από αυτά που στριμώχνονται στα περιθώρια των χειρογράφων και των πρώτων εντύπων: είναι η παλαιότερη καταγεγραμμένη αναφορά στο δεύτερο ταξίδι του Χριστόφορου Κολόμβου στην Αμερική.

Ο Agostino Giustiniani, «un curioso investigatore delle antichità», αντιπροσωπεύει ένα πρότυπο διανοουμένου της εποχής του. Πριν την ανάπτυξη των επιστημών και την υπερεξειδίκευση που χαρακτηρίζει τις μέρες μας, το ανήσυχο πνεύμα του συγκεντρώνει σε ένα ψαλτήρι, σε ένα θρησκευτικό εγχειρίδιο δηλαδή, έναν αξιοθαύμαστο συγκρητισμό γνώσεων, αρχαίων και σύγχρονών του, δίπλα σε μια επιμελημένη συμπαράταξη γλωσσών. Εδώ, η φυσικότητα με την οποία οι λογοτεχνικές παραδόσεις συγχρωτίζονται με τα επίκαιρα παγκόσμια γεγονότα είναι εντυπωσιακή. Τα συγκλονιστικά νέα των γεωγραφικών ανακαλύψεων διηθούν τους λόγιους κύκλους, και ένα Ψαλτήρι γίνεται όχημα της Ιστορίας.

Όμως, αυτό που είναι ακόμα πιο αναπάντεχο για τον σύγχρονο αναγνώστη, είναι η χωροθέτηση της συγκεκριμένης πληροφορίας, στο περιθώριο του κειμένου. Όχι μόνο δεν είναι δευτερεύουσας αξίας αυτά τα marginalia, αντίθετα είναι η απτή υποστασίωση μιας κριτικής σκέψης που γεννιέται στον δυνητικό τόπο ανάμεσα στο αρχικό κείμενο και τις διαδοχικές αναγνώσεις του, και μάλιστα σκέψης που παράγεται από διαφορετικούς ανθρώπους σε διαφορετικούς χρόνους. Διότι η επιστήμη ως έννοια είναι μεν οικουμενική, αλλά όχι κεντρομόλος. Και στο περιθώριο μπορεί να κρύβεται μια μικρή, αλλά σημαντική λεπτομέρεια για τη δυναμική με την οποία ο άνθρωπος διαμορφώνει τον κόσμο.

Η παρουσία της αναφοράς στο ταξίδι του Κολόμβου στα marginalia του Ψαλτηρίου, το οποίο συγκαταλέγεται στη Σπάνια Συλλογή της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ως δωρεά, οικοδομεί μια νοητή γέφυρα μεταξύ ηπειρών, γλωσσών, υλικού και άυλου πολιτισμού, επιστήμης και μέσων επικοινωνίας.

Αντωνία Μοροπούλου
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

Η συμβολή των ΜΜΕ στην οικουμενική διάχυση και διατήρηση των αξιών
και στην πρότυπη διεπιστημονική αποκατάσταση εμβληματικών μνημείων
σε διάλογο με την κοινωνία.

Οι προκλήσεις και οι προοπτικές για τα μέσα ενημέρωσης όσον αφορά στον πολιτισμό παρουσιάζονται μέσα από τις εμπειρίες μου στο ΕΜΠ στην αποκατάσταση εμβληματικών μνημείων του χριστιανισμού, τη διατήρηση και τη διάδοση των αξιών τους σε διάλογο με την κοινωνία. Μια καινοτόμος επιστημονική μέθοδος αναπτύχθηκε από τη Διεπιστημονική Ομάδα του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου για την αποκατάσταση του Ιερού Κουβουκλίου του Παναγιώτου Τάφου, η οποία έφερε την ενσωμάτωση της γνώσης ειδικής επιστημονικής εμπειρίας σε ένα σύνθετο διεπιστημονικό έργο. Έχουν αξιοποιηθεί μέθοδοι και προσεγγίσεις από διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους, συγκεκριμένα, από τις

επιστημονικές ειδικότητες των αρχιτεκτόνων μηχανικών, των πολιτικών μηχανικών, των τοπογράφων μηχανικών – μηχανικών γεωπληροφορικής, της επιστήμης και της τεχνικής υλικών, της τεχνολογίας πληροφοριών, της αρχαιομετρίας και της αρχαιολογίας. Τα εργαλεία που εμπλέκονται στα κύρια επιστημονικά ζητήματα και τα κύρια απαραίτητα βήματα που έγιναν προς την υλοποίηση του έργου εξηγούνται και περιγράφονται σε αυτή. Γίνεται επίσης αναφορά στην πολιτιστική πολιτική, τονίζοντας το όφελος από την αλληλεπίδραση μεταξύ ιδεών, θεσμών και του κοινού συμφέροντος για την προστασία των μνημείων.

Τα προαναφερθέντα, μαζί με τον προγραμματισμό της οργάνωσης, την ολοκληρωμένη διακυβέρνηση του έργου, με βάση τις λειτουργίες διαχείρισης, σχεδίασαν μια γόνιμη διεπιστημονική ατζέντα. Ο πυρήνας της αποκατάστασης πραγματοποιήθηκε σε ένα πλαίσιο επιστημονικής αιχμής και καινοτόμων εφαρμογών μηχανικής. Η διατήρηση και ανάδειξη των αξιών του μνημείου παρέμεινε διαρκώς στο επίκεντρο των παρεμβάσεων αποκατάστασης. Έτσι, το Ιερό Κουβούκλιο αναδεικνύεται εκ νέου σε εμβληματικό κέντρο καινοτόμων εφαρμογών, έρευνας και εκπαίδευσης. Η συνδυασμένη αξιοποίηση τεχνολογιών ψηφιακής τεκμηρίωσης με καινοτόμες αναλυτικές και μη καταστροφικές τεχνικές, αριθμητικές, υπολογιστικές και τρισδιάστατες τεχνικές, αρχαιομετρικές και αρχαιογενετικές μεθόδους, υποστηρίζει τη δημιουργία μιας διεπιστημονικής πολυφασματικής μοντελοποίησης προς την κατεύθυνση της βιώσιμης διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η επικοινωνιακή στρατηγική του έργου βασίζεται στη στρατηγική συνεργασία του ΕΜΠ με την National Geographic society υπό τις ευλογίες των Τριών Χριστιανικών Κοινοτήτων, έφερε 3 δισεκατομμύρια ανθρώπους να γονατίζουν εικονικά μπροστά στον Τάφο του Χριστού, γεγονός που αποδείχθηκε καταλυτικό για την επιτυχή ολοκλήρωση του έργου και την έναρξη ενός διαλόγου με την κοινωνία που συνεχίζεται ακόμη, στον οποίο τα μέσα ενημέρωσης έπαιξαν και παίζουν σημαντικό ρόλο.

Αικατερίνη Πλακίτση

Μέλος Συμβουλίου Διοίκησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Τα ομογενειακά μέσα ως δίαυλος προβολής της παγκόσμιας αειφορίας.

Τα ομογενειακά μέσα ενημέρωσης ως ένα καθοριστικό κεντρικό στοιχείο της διεθνούς συνάντησης της διασποράς μπορούν να διαδραματίσουν έναν εξέχοντα ρόλο ως προς τη διάχυση της πληροφορίας που αφορά στην παγκόσμια αειφορία. Δεδομένης της λειτουργίας τους ως κέντρα ενημέρωσης και πληροφόρησης, αλλά και συγκρότησης και διαμόρφωσης της κοινής γνώμης, διαθέτουν το προνόμιο και τη δυνατότητα της ανάδειξης των προκλήσεων και των λύσεων που αφορούν στη αειφορία και την προστασία του περιβάλλοντος. Τα μέσα της διασποράς ως συνεκτικοί ιστοί μεταξύ των Ελλήνων απανταχού, δεν ενισχύουν μόνον τις επαφές μεταξύ των ομογενών με τη μητέρα πατρίδα αλλά και τη σύνδεσή τους με περιβαλλοντικά ζητήματα που είτε έχουν τοπική διάσταση είτε σχετίζονται με την παγκόσμια κοινότητα. Θέματα όπως η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η ανακύκλωση και η λελογισμένη κατανάλωση μπορούν να προβάλλονται μέσα από μία σειρά δημοσιογραφικών προϊόντων και παραγωγών, όπως λόγου χάρη ντοκιμαντέρ, θεματικά αφιερώματα και άλλα. Μέσα από τη σύνδεση του τοπικού επιπέδου με το διεθνές επίπεδο, τα ομογενειακά μέσα δύνανται να ενισχύουν την έννοια της παγκόσμιας κοινότητας η οποία απορροφά και ταυτόχρονα ενσωματώνει τις θεμελιώδεις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και τις εφαρμογές της στην καθημερινή ζωή των αποδήμων. Πρόκειται για ένα ισχυρό πλεονέκτημα που μπορεί να ενεργοποιείται με ευρηματικότητα και πρωτοπόρες συνεργασίες και εάν μάλιστα μιλάμε για τα ελληνικά ομογενειακά μέσα ενημέρωσης, μόνον αισιόδοξες μπορεί να είναι οι προοπτικές, ακριβώς λόγω του δυναμισμού και του πάθους με το οποίο δημιουργούνται, συνεχίζουν και ανθίζουν.

Chrysoula Kourkounti
Maliotis Cultural Center

Η υποδοχή του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου στο Μαλιώτειο Πολιτιστικό Κέντρο.

Το Μαλιώτειο Πολιτιστικό Κέντρο του Ελληνικού Κολλεγίου και της Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού Βοστώνης, και εγώ προσωπικά ως Εκτελεστική Δευθύντρια, προσμένουμε με χαρά, αίσθημα τιμής και εθνικής ευθύνης τη διοργάνωση του 11ου Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΜΕ», με θέμα: «Ομογενειακά μέσα ενημέρωσης: προκλήσεις και προοπτικές για την ελληνική γλώσσα και πολιτισμό» από τις 24 έως τις 29 Μαΐου του 2025 στους χώρους του Κέντρου μας. Πέρυσι είχαμε την τιμή να φιλοξενήσουμε τις εργασίες του 10ου Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου. Η πραγματοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος, αποτελεί κορυφαίας σημασίας γεγονός για τον απανταχού ελληνισμό και διοργανώνεται με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Η ιδρύτρια και η ψυχή της διοργάνωσης είναι η καθηγήτρια του πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Νικολέττα Τσιτσανούδη Μαλλίδη.

Το πρόγραμμα τελεί υπό την αιγίδα και απολαμβάνει τη στήριξη της Βουλής των Ελλήνων και της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας του Υπουργείου Εξωτερικών.

Στο 11ο Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο, συμμετέχουν το Τμήμα Ελληνικής Παιδείας του Οικουμενικού Πατριαρχείου και το αντίστοιχο της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Αμερικής, το Greek Applied Linguistics Association, το Αθηναϊκό και Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, το πρόγραμμα Study in Greece, το University of Chicago, Center for Hellenic Studies, και το Fondazione Vexillum. Συμμετέχουν επίσης, οι μεγαλύτεροι δημοσιογραφικοί φορείς, δεκάδες δημοσιογράφοι από μέσα ενημέρωσης της Ελλάδας αλλά και της απανταχού ομογένειας, πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και ερευνητές, προερχόμενοι από ελληνικά και διεθνή Πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, καθώς και διακεκριμένες προσωπικότητες από τον χώρο της εκκλησίας, του πολιτισμού, της πολιτικής και των γραμμάτων.

Ετοιμαζόμαστε στο Μαλιώτειο Πολιτιστικό Κέντρο, με ενθουσιασμό, να πραγματοποιήσουμε μία διοργάνωση πρωτοποριακή και υψηλού επιπέδου. Με τη Δρ. Τσιτσανούδη έχουμε συνεργαστεί εντατικά για μεγάλο χρονικό διάστημα προκειμένου να προσφέρουμε ένα αξιόλογο και σημαντικό πρόγραμμα.

Εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες του 11ου Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου και καλωσορίζω όλους τους συμμετέχοντες στη Βοστώνη και στο Μαλιώτειο Πολιτιστικό Κέντρο.

Γιάννης Χρυσουλάκης
AHEPA International Committee

Ο ρόλος της πλατφόρμας Staellinika ως μέσο εκπαιδευτικής και πολιτικής επικοινωνίας.

Ποιο είναι το πρόβλημα; Όχι ομιλία στο σπίτι, τα παιδιά είναι επιλεκτικά με οπτικό περιεχόμενο. Δραστηριότητες / Οι οικογένειες είναι απασχολημένες. Χωρίς Πρόγραμμα Σπουδών. Το Ελληνικό Σχολείο δεν είναι προτεραιότητα. Τι είναι λοιπόν το Staellinika; Μάθημα ελληνικής γλώσσας σχεδιασμένο ειδικά για την ελληνική διασπορά. Σε συνεργασία με την Ελληνική Κυβέρνηση. Σε εκδόσεις για μεμονωμένους μαθητές και για ελληνικά σχολεία. Με περιεχόμενο που καλύπτει τα Ελληνικά αρχαρίων (επίπεδο A1). Με την υποστήριξη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος.

Οι Βασικές Ιδέες: Αυθεντικό περιεχόμενο που αναπτύχθηκε ειδικά για το μάθημα με ελληνικά πολιτιστικά στοιχεία ενσωματωμένα στο περιεχόμενο. Με λειτουργίες Microlearning και Gamification. Εκμάθηση αναλυτικών στοιχείων για την παρακολούθηση της απόδοσης των μαθητών. Ελληνικά πολιτιστικά στοιχεία ενσωματωμένα στο περιεχόμενο. Πρώιμη

Παρέμβαση: Η έκθεση σε μια γλώσσα σε πολύ νεαρή ηλικία (πριν από τα 6-7 χρόνια) ενεργοποιεί μηχανισμούς απόκτησης φυσικής γλώσσας. Υποστήριξη δασκάλων και σχολείου: Οι οδηγοί του δασκάλου παρέχουν πληροφορίες για το περιεχόμενο και τη δομή των ενοτήτων, καθώς και προτεινόμενες δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην τάξη ή κατά τη διάρκεια διαδικτυακών συνεδριών που ενισχύουν τη μάθηση και διευκολύνουν την εκπλήρωση των καθορισμένων εκπαιδευτικών στόχων.

Χρήστος Μιχαλακίλης
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Study in Greece

Η συμβολή των ομογενειακών μέσων ενημέρωσης στη διεθνοποίηση των Ελληνικών Πανεπιστημίων.

Τα Ελληνικά Πανεπιστήμια έχουν μπει τα τελευταία χρόνια πολύ δυναμικά και με αξιώσεις στον δρόμο της διεθνοποίησης των σπουδών τους. Με αρωγό και τη σύγχρονη νομοθεσία, αναπτύσσουν διεθνή προγράμματα σπουδών, όλων των επιπέδων, προκειμένου να προσελκύσουν αλλοδαπούς φοιτητές. Ήδη τα πρώτα αποτελέσματα είναι εμφανή δίνοντας αισιοδοξία για το μέλλον. Για την υποστήριξη της προσπάθειάς τους, τα Ελληνικά Πανεπιστήμια, σε συνεργασία και με την Ελληνική Πολιτεία, ίδρυσαν τον οργανισμό Study in Greece, σύμφωνα και με τα διεθνή πρότυπα, σκοπός του οποίου είναι η συντονισμένη προβολή της Ελλάδας προκειμένου να γίνει διεθνής προορισμός εκπαίδευσης και έρευνας.

Η ελληνική ομογένεια αποτελεί τη σημαντικότερη ομάδα στην οποία εστιάζει η Study in Greece, προκειμένου να φέρει τους απανταχού Έλληνες σε επαφή με τις ρίζες τους, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να σπουδάσουν σε αγγλόγλωσσα προγράμματα όλων των επιπέδων, να συμμετάσχουν σε θερινά σχολεία στην Ελλάδα και σε προγράμματα μικρής διάρκειας, αλλά και να μάθουν, ή να βελτιώσουν τις γνώσεις τους, στην ελληνική γλώσσα.

Προς την κατεύθυνση αυτή, τα ομογενειακά μέσα ενημέρωσης μπορούν να έχουν καταλυτικό ρόλο καθώς, σε συνεργασία με τη Study in Greece, μπορούν να μεταφέρουν το μήνυμα για τα σύγχρονα Ελληνικά Πανεπιστήμια σε κάθε γωνιά της γης, ακόμα και στον πιο απομακρυσμένο Έλληνα της διασποράς, συνεισφέροντας σημαντικά στην προσπάθεια της Ελλάδας να συστηθεί ξανά στον κόσμο μέσω της επιστημονικής διπλωματίας.

Νίκος Παπανδρέου
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Επιτροπή CULT Ευρωκοινοβουλίου

Δυνατότητες συμπράξεων και συνεργασιών στο πλαίσιο ενός παγκόσμιου φόρουμ ελληνικών ομογενειακών μέσων ενημέρωσης.

Ο Τύπος έντυπος ή ηλεκτρονικός έπαιξε, παίζει και θα παίζει σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση των πολιτών, τη διατήρηση της ελευθερίας του λόγου και την ενδυνάμωση του δημοκρατικού πολιτεύματος. Παράλληλα διαμορφώνει ένα μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Ο ομογενειακός Τύπος αποτελεί ωστόσο μια κεφαλαιώδους και στρατηγικής σημασίας μορφή των ΜΜΕ καθώς δεν καταγράφει μόνο τα γεγονότα, τα οποία διαδραματίζονται στην πατρίδα, αλλά ταυτόχρονα μεταφέρει την εικόνα της χώρας στο εξωτερικό αποκτώντας εμμέσως τον ρόλο του πρεσβευτή σε πολιτικά, διπλωματικά αλλά και πολιτιστικά θέματα. Ασφαλώς και ένα ομογενειακό Μέσο δεν μπορεί να υποκαταστήσει τις διπλωματικές Αρχές ωστόσο θα μπορούσε να γίνει αρωγός των προσπαθειών της χώρας για να βελτιώσει την εικόνα της στο εξωτερικό αλλά κυρίως να προωθήσει τις δίκαιες θέσεις της στη διεθνή κοινότητα, οι οποίες εδράζονται στο Διεθνές Δίκαιο. Με γνώμονα, λοιπόν, το κοινό καλό και τη βελτίωση της χώρας μας στο εξωτερικό η δημιουργία ενός παγκόσμιου φόρουμ των ελληνικών ομογενειακών μέσων θα αποτελούσε τον κόμβο της μεταξύ τους επικοινωνίας. Ο ομογενειακός Τύπος αποτελεί ένα είδος ομφάλιου

λώρου μεταξύ των ομογενών και της πατρίδας. Όσο μακριά κι αν βρίσκονται μαθαίνουν τα νέα από τον τόπο τους, ενώ με την παρουσίαση νέων της Ομογένειας βλέπουν την πρόοδο των κοινοτήτων μας ανά τον κόσμο. Έχουν λοιπόν και συναισθηματική αξία για τους απανταχού ομογενείς, είναι ο διαύλος επικοινωνίας μεταξύ των κοινοτήτων και έτσι οδηγούν στην εξασφάλιση της διατήρησης της ενότητας του ελληνισμού

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ
ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ & ΔΡΑΣΕΩΝ
(με αλφαβητική σειρά)
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Βασίλης Αδραχτάς
Πανεπιστήμιο Νέας Νότιας Ουαλίας
*Τα ΜΜΕ της διασποράς από την οπτική της γλωσσικής οικολογίας.
Κεκτημένα, προκλήσεις και προοπτικές στο πλαίσιο της Αυστραλίας.*

Η ελληνική γλώσσα στην Αυστραλία –όπως και αλλού στη Διασπορά– αποτελεί ένα υποσύστημα μέσα σ’ ένα ευρύτερο κοινωνικό/πολιτισμικό/γλωσσικό οικοσύστημα, το οποίο σχετίζεται με επικοινωνιακές και μιντιακές υποδομές που διατηρούν, διαιωνίζουν και διατρωνώνουν την ταυτότητα, τη μνήμη και τις αξίες. Αναμφίβολα, όλο αυτό δεν συμβαίνει κατά τρόπο περιλειστο, αλλά μέσω αλληλόδρασης τόσο με τον κυρίαρχο όσο και με άλλους εθνο-διασπορικούς βιόκοσμους. Επιπλέον, αυτή η διαδραστική σχέση –στον βαθμό που αφορά τη γλώσσα– έχει υλοποιηθεί στην Αυστραλία μέσω των εφημερίδων και των ραδιοφωνικών προγραμμάτων, ενώ παράλληλα έχει γίνει μάρτυρας μιας μακράς, πολυδιάστατης και γεμάτης εντάσεις διαδρομής μέσα από κοινωνικοπολιτικές αλλαγές και πολιτισμικούς μετασχηματισμούς.

Η παρουσίασή μου παρουσιάζει περιεκτικά την ιστορία των ελληνο-αυστραλιανών ΜΜΕ αναφορικά με τον ρόλο και τη σπουδαιότητά τους ως χώρων επιτέλεσης και παραγωγής ελληνικότητας μέσω της γλώσσας. Επίσης, εξετάζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει στις μέρες μας το εν λόγω μιντιακό τοπίο, ενώ τελικά διερευνά τις δυνατότητες, τους περιορισμούς και κατ’ επέκταση τις προοπτικές βιωσιμότητας που επιφυλάσσει το μέλλον των ΜΜΕ στην ομογένεια της Αυστραλίας. Ειδική μνεία γίνεται στη συνθετότητα που εισήγαγαν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και στο νέο πεδίο παρέμβασης που προέκυψε με τις πολιτικές και την προβληματική αναφορικά με τη γλωσσική αναζωπύρωση/ενδυνάμωση.

Βασίλης Αθανασίου
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
*Ελληνικά ΜΜΕ στο εξωτερικό: διεθνή, περιφερειακά
και εθνικά συστήματα για την προστασία της έκφρασής τους.*

Τα ελληνικά ομογενειακά Μέσα Ενημέρωσης αποτελούν νομικές προσωπικότητες με έδρα εκτός Ελλάδας και γι’ αυτό η ελεύθερη έκφρασή τους προστατεύεται πρωτίστως από τα εθνικά συντάγματα και τους νόμους. Παρά ταύτα, ιδίως κατά τις τελευταίες δεκαετίες, η ελευθερία της έκφρασης που καλύπτει, τόσο τους δημοσιογράφους ως φυσικά πρόσωπα, όσο και τα ΜΜΕ ως νομικές προσωπικότητες έχει διευρυνθεί και κατοχυρωθεί από διεθνή σύμφωνα και συμβάσεις, τα οποία χωρίζονται και κατηγοριοποιούνται σε διεθνή και σε περιφερειακά. Η εισήγηση εστιάζει στην εξέταση της διεθνούς προστασίας της ελευθερίας της έκφρασης, δηλαδή το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ΔΣΑΠ, άρθρο 19), καθώς και τα εξής περιφερειακά και εθνικά συστήματα προστασίας (τόσο ως προς τους

μηχανισμούς προσφυγής, όσο και ως προς τις ουσιαστικές διατάξεις): την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ, άρθρο 10), το Σύνταγμα των ΗΠΑ (1η τροπολογία), το Γερμανικό Σύνταγμα (ΓερΣ, άρθρο 5) και το Γαλλικό Σύνταγμα (Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη, άρθρα 10-11). Εκτός από τη θεωρητική νομική προσέγγιση των διατάξεων, θα παρουσιαστούν και θα σχολιαστούν αποφάσεις που αφορούν την ελευθερία της έκφρασης των ΜΜΕ και του Τύπου και εκδόθηκαν από τα πιο σημαντικά δικαιοδοτικά όργανα.

Δημήτρης Αθανασόπουλος
EPT3

Η διατήρηση διαλέκτων και ιδιωματισμών μέσα από τον τηλεοπτικό/ραδιοφωνικό λόγο.

Μπορούν να διασωθούν οι πλούσιοι ιδιωματισμοί της ελληνικής γλώσσας μέσα από τα τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά ενημερωτικά προγράμματα; Η απάντηση είναι «ναι», αν διατηρηθεί η πανάρχαια δημοσιογραφική πρακτική των ανταποκριτών. Οι ντόπιοι δημοσιογράφοι χρησιμοποιούν στις ανταποκρίσεις και τις μεταδόσεις τους τοπικές φράσεις, επεξηγούν τις ιδιαιτερότητες που μεταφέρουν οι καλεσμένοι τους ή οι αυτόπτες μάρτυρες σε ένα γεγονός.

Ο υπερσυγκεντρωτισμός των ελληνικών ΜΜΕ, με τους πανελλαδικούς τηλεοπτικούς σταθμούς που εδρεύουν στην Αθήνα να μεταδίδουν τοπικές ειδήσεις μέσα από τα στούντιο της πρωτεύουσας, έχει τις δικές του επιπτώσεις και σε γλωσσικό επίπεδο. Από τις απλές καταλήξεις των ρημάτων σε «-ούσα» ή «-αγα», ή την ερμηνεία των λέξεων «σουβλάκι» και «καλαμάκι», ο δημοσιογράφος καλείται να αναμεταδώσει την ντοπιολαλιά της περιοχής του με την απαιτούμενη ερμηνεία στην καθομιλουμένη. Η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση, με το ευρύτερο δίκτυο ανταποκριτών αποτελεί μια τελευταία νησίδα διατήρησης των γλωσσικών διαφοροποιήσεων ανά την Ελλάδα.

Θωμάς Αλεξίου
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Greek Applied Linguistics Association

Μικρά παιδιά, μεγάλες ρίζες: Η Ελληνική γλώσσα στην καρδιά της ομογένειας.

Η ομιλία επικεντρώνεται στη σημασία της εκμάθησης γλωσσών στην παιδική ηλικία, αναδεικνύοντας τα πολλαπλά οφέλη για τη γλωσσική, γνωστική και κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών. Η έγκαιρη εισαγωγή γλωσσών στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία έχει αποδειχθεί ότι ενισχύει τη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη και την κατανόηση διαφορετικών πολιτισμών.

Θα παρουσιαστούν προγράμματα και εκπαιδευτικό υλικό που προωθούν τη διατήρηση και διάδοση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια ιδιαίτερα στις μικρές ηλικίες, ενώ θα αναδειχθούν οι φορείς που συμβάλλουν ενεργά σε αυτή την προσπάθεια. Θα συζητηθούν σύγχρονες προσεγγίσεις διδασκαλίας που βασίζονται στην επικοινωνία, με στόχο τη διαδραστική εμπλοκή των παιδιών μέσα από ευχάριστες και παιγνιώδεις δραστηριότητες. Θα παρουσιαστούν παραδείγματα διεθνών προγραμμάτων και εκπαιδευτικών πολιτικών, με αναφορά σε καινοτομίες όπως το πρόγραμμα [EAN](#) (Αλεξίου, 2023), το οποίο εισάγει το συνεργατικό μοντέλο εκπαιδευτικών και τη μέθοδο CLIL για ολιστική προσέγγιση στη μάθηση.

Στο τέλος της ομιλίας θα προσφερθούν πρακτικές προτάσεις και στρατηγικές διδασκαλίας της ελληνικής, ενώ θα συζητηθούν οι προκλήσεις αλλά και μελλοντικές δράσεις για τη διατήρηση της γλωσσικής κληρονομιάς.

Γιώργος Αναγνώστου

Ohio State University

Η «διασπορά ως πολιτισμός»: Η ενδυνάμωσή του μέσω των ΜΜΕ.

Η ομιλία θα επικεντρωθεί στη διερεύνηση των όρων «διασπορά» και «πολιτισμός» αναφορικά με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) στην Ελλάδα και τη διασπορά. Αφετηρία της παρουσίασης αποτελεί το ζήτημα της πολιτισμικής πραγματικότητας και αναπαράστασης των ελληνικών διασπορών σε πολυεθνικές δημοκρατίες όπως αυτές των Ηνωμένων Πολιτειών και της Αυστραλίας. Όσο στις αντίστοιχες διασπορές υφίστανται σημαντικές αλλαγές –όπως αυξανόμενες τάσεις πολιτισμικής ετερογένειας και έκφραση ταυτοτήτων μέσω διαπολιτισμικών ζυμώσεων– από τους ενδιαφερόμενους φορείς απουσιάζουν τα αφηγήματα και τα εννοιολογικά πλαίσια τα οποία θα συνεισέφεραν στην κατανόηση αυτής της δυναμικής πραγματικότητας και επομένως στο είδος των δράσεων –του πολιτιστικού ακτιβισμού μας– σε σχέση με αυτήν. Σε αυτό το επίπεδο, ο προβληματισμός σχετικά με τη διασπορά τίθεται συχνά με όρους συνοχής, ομοιογένειας, ουσιοκρατικών χαρακτηριστικών, και πολιτισμικής μεταφύτευσης από την Ελλάδα. Αυτό σημαίνει ότι ξεπερασμένες έννοιες μιας άλλης ιστορικής στιγμής από το παρελθόν χρησιμοποιούνται για να αντιμετωπιστούν προκλήσεις οι οποίες τίθενται από μια πολύ διαφορετική κοινωνιολογική κατάσταση σήμερα. Οφείλουμε επομένως να χαρτογραφήσουμε αυτήν τη νέα πολιτισμική πραγματικότητα, να εντοπίσουμε τις προκλήσεις που παρουσιάζει και να στοχαστούμε σχετικά με τις προοπτικές που ανοίγει. Η συνεισφορά της παρούσας ανακοίνωσης έγκειται σε αυτό που προσδιορίζω με τον νεολογισμό «Πολιτισμός της Διασποράς». Η ομιλία εξηγεί και επεξεργάζεται αυτήν την έννοια και παρουσιάζει τους λόγους για τους οποίους τα ΜΜΕ είναι σε θέση κλειδί να παίξουν καταλυτικό ρόλο στην ενδυνάμωση αυτού του πολιτισμού στα δίκτυα των «Ελληνικών κόσμων» σε παγκόσμιο επίπεδο.

Δημήτρης Βαρδαβάς

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Αγγλία

Έλληνας χωρίς Ελληνισμό: Ταυτότητα, νοσταλγία, λήθη.

Από το 2008 και ύστερα, ένας μεγάλος αριθμός Ελλήνων και Ελληνίδων μετανάστευσε από την Ελλάδα σε χώρες του εξωτερικού με σκοπό την εύρεση καλύτερων συνθηκών εργασίας. Οι άνθρωποι αυτοί, σε αντίθεση με άλλα ελληνικά μεταναστευτικά ρεύματα του παρελθόντος, είναι κατά κανόνα εξειδικευμένοι επαγγελματίες και ικανοί ομιλητές τουλάχιστον της αγγλικής. Οι παράγοντες αυτοί διευκολύνουν την ενσωμάτωση των Ελλήνων μεταναστών στους εκάστοτε ντόπιους πληθυσμούς και απομακρύνουν τα άτομα από τη συμμετοχή σε κοινότητες ομοεθνών. Με δεδομένη αυτή τη συνθήκη, η παρούσα σύντομη συνεισφορά θα επιχειρήσει να εξερευνήσει το ερώτημα της σύστασης της ελληνικότητας σε συνθήκες απουσίας ενός περιβάλλοντος «ελληνισμού», σε συνθήκες απομάκρυνσης από την οικεία γλώσσα και της κατοίκησης σε μία άλλη, καθώς και το ερώτημα της επιρροής της νοσταλγίας και της λήθης στην εθνική ταυτότητα. Θα επιχειρηθεί, επίσης, να αναδειχθεί ο ρόλος που μπορεί να παίξει ο ομογενειακός τύπος, όχι (απαραίτητα και μόνο) ως φορέας του Ελληνισμού της Ελλάδας, αλλά και ως γραπτό ίχνος ενός νομαδικού ελληνισμού, ως καθρέφτης αναστοχασμού για έναν ελληνισμό εν κινήσει.

Βασίλης Βασιλόπουλος

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

EPT

*Το ελληνικό παράδειγμα δικτύου παραγόντων. Τα ελληνικά ΜΜΕ
σε όλο τον πλανήτη ως ακμές που συνδέονται με κόμβους.*

Σήμερα, με την εξέλιξη της τεχνολογίας των ΜΜΕ, υπάρχει μια μοναδική ευκαιρία για τους ελληνικής καταγωγής πολίτες σε κάθε σημείο της γης να αναζητήσουν τα κοινά στοιχεία των κοινοτήτων τους, να συλλειτουργήσουν ως δίκτυο και να συγκροτήσουν ένα γράφο με ακμές τους κύκλους της χώρας που διαβιούν και μεταξύ τους κόμβους που περιλαμβάνονται στην εθνική ταυτότητα.

Τα ομογενειακά ΜΜΕ βρίσκονται σε μια φάση αναζήτησης νέας ταυτότητας και επιχειρηματικού μοντέλου, καθώς ανοίγονται νέοι λεωφόροι επικοινωνίας και διακίνησης των πληροφοριών. Αυτό το έλλειμμα αποξένωσης με το κέντρο του ελληνισμού και ελαχιστοποίησης της μεταξύ τους συνεργασίας, που παρατηρήθηκε την εποχή της οικονομικής κρίσης αλλά και την περίοδο του covid 19, επιχειρείται να καλυφθεί με τη μέθοδο της αξιοποίησης της τεχνολογικής καινοτομίας που επιτρέπει να ξεπεραστούν αστραπιαία χιλιομετρικές, οικονομικές, κοινωνικές και θεσμικές αποστάσεις.

Ο ελληνικής καταγωγής πολίτης μπορεί να έχει ταυτόχρονη πληροφόρηση, αυξημένες δυνατότητες πολιτεότητας και συμμετοχή στα κοινά με τους συμπολίτες του στην Ελλάδα. Η ενημέρωση παίζει έναν σημαντικό ρόλο σε αυτό το εγχείρημα, ενεργώντας ως φυσικό μέγεθος που μετασχηματίζει την ύλη και την ενέργεια, τους ομογενείς και τον νόστο τους, σε μια ενεργή κοινότητα και ένα δίκτυο παραγόντων.

Η θεωρία του δικτύου παραγόντων που ευστόχως μπορεί να θυμίζει και τα συμπαθή έντομα, μπορεί να αποτελέσει το masterplan του ελληνισμού σε μια εποχή γεμάτη προκλήσεις. Η οικονομική ανισορροπία, οι κοινωνικές ανισότητες, η γεωπολιτική ρευστότητα, οι σκληροί κανόνες των αγορών, η ακριβή ενέργεια, η απειλή για τα δικαιώματα και τη δημοκρατία, συνθέτουν ένα τοπίο φόβου Guernica όπως αυτό που ενέπνευσε τον Πικάσο.

Σε αυτές τις συνθήκες δεν είναι δυνατόν να αφηθούν οι Έλληνες όπου γης, στην παραπληροφόρηση, την προπαγάνδα, την ελλιπή πληροφόρηση και την αυτοαναφορικότητα των μεγάλων ελληνικών δικτύων ενημέρωσης. Αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί σύντομα και συγκροτημένα, τόσο σε ό,τι αφορά την ενίσχυση της ελληνικής τους ταυτότητας, όσο και στην ενδυνάμωση των κοινοτήτων τους στις χώρες που διεκδικούν τον ρόλο του ισότιμου πολίτη. Παράλληλα, η δημιουργία αυτού του δικτύου παραγόντων με ακμές και κόμβους θα λειτουργήσει ευεργετικά και για την αύξηση της οικονομικής τους σχέσης αλλά και ευρύτερα. Ήρθε λοιπόν η ώρα πληροφοριακής συνεργασίας, ανταλλαγής καλών πρακτικών και ενεργούς συμμετοχής σε κάθε δημόσια σφαίρα στο όνομα του κάθε ενός πολίτη από τη Γη του Πυρός έως την Αλάσκα και από τις ΗΠΑ έως την Αυστραλία.

Stella Bompotsiari
The Greek Online School

Παιγνιώδης προσέγγιση της Ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού για μικρούς μαθητές.
Little Greeks United: Ένας παγκόσμιος διαγωνισμός Ελληνικής γλώσσας, κληρονομιάς και γνώσης
– Powered by The Greek Online School.

Το The Greek Online School οραματίστηκαν το 2007 η Στέλλα Μπομποτσιάρη και ο Παύλος Ξύνας, με στόχο να κάνουν την ελληνική γλώσσα ελκυστική για μαθητές σε όλο τον κόσμο. Μέσω διαδραστικών διαδικτυακών μαθημάτων, γλωσσικών διαγωνισμών, θερινών προγραμμάτων, επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, το TGOS προωθεί τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας πέρα από τις παραδοσιακές μεθόδους, χτίζοντας πολιτισμικές γέφυρες μεταξύ των Ελλήνων της διασποράς και της Ελλάδας. Στο πλαίσιο της αποστολής του Σχολείου, η ομάδα του TGOS συνέλαβε την ιδέα του Little Greeks United. Το LGU ξεκίνησε το 2024 ως ένας παγκόσμιος διαγωνισμός που στοχεύει στην προώθηση της ελληνικής γλώσσας, της κληρονομιάς και της γνώσης μεταξύ των μικρών Ελλήνων της διασποράς. Παρέχει στα παιδιά την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν με τον ελληνικό πολιτισμό μέσα από εκπαιδευτικά παιχνίδια. Το υλικό και οι ερωτήσεις του διαγωνισμού είναι βασισμένα στο πρωτοποριακό συγγραφικό έργο του Δρ. Θεόδωρου

Παπακώστα. Το 2024, οι φιναλίστ του LGU βραβεύτηκαν από τον Πρέσβη της Ελλάδας στο Λονδίνο, κ. Τσαούση. Μέσω της σύνδεσης νεαρών ελληνόφωνων από όλο τον κόσμο, η πρωτοβουλία καλλιεργεί ένα αίσθημα κοινότητας, ενισχύει τη γλωσσική ανάπτυξη και δυναμώνει τους δεσμούς με την ελληνική κληρονομιά. Ο διαγωνισμός υποστηρίζεται από τις Daughters of Penelope και τελεί υπό την αιγίδα του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού & Δημόσιας Διπλωματίας.

Φώτης Γεωργελάς
Athens Voice

Ομογενειακά Μέσα: γέφυρες με τη σύγχρονη Ελλάδα.

Τα ομογενειακά μέσα είναι οι πύλες εισόδου μας προς την Ελλάδα και τον ελληνικό πολιτισμό. Όχι μόνο για τους ομογενείς δεύτερης και τρίτης γενιάς που είναι διασκορπισμένοι σε όλο τον κόσμο αλλά και για τους τωρινούς συμπολίτες τους, τους πολίτες όλου του πλανήτη που θέλουν να γνωρίσουν τη σύγχρονη Ελλάδα.

Τα ομογενειακά μέσα σήμερα, στην εποχή της ηλεκτρονικής και άμεσης επικοινωνίας, των blogs, του live streaming, των podcasts, της online κοινότητας, έχουν την ευκαιρία να γίνουν οι γέφυρες του κόσμου με τη σύγχρονη Ελλάδα. Να διηγηθούν ιστορίες όχι μόνο από το ένδοξο παρελθόν, να μιλήσουν για την παράδοση όχι ως βαρίδι αλλά ως έμπνευση.

Να πουν δηλαδή ιστορίες που θα φωτίζουν τη σημερινή ελληνική ταυτότητα, να παρουσιάσουν το σύγχρονο ελληνικό ταξίδι. Να μιλήσουν τη γλώσσα που ακούγεται σήμερα στους ελληνικούς δρόμους, να παρουσιάσουν τους νέους δημιουργούς, τους start uppers, τους επιστήμονες και τους καλλιτέχνες, τις ομάδες εθελοντικής δράσης και τους TikTokers, να δείξουν στον κόσμο με δυο λόγια την ελληνική νεωτερικότητα, να προβάλλουν τη σημερινή ελληνική πραγματικότητα.

Anastasia Giannakidou
Center for Hellenic Studies
University of Chicago

Η Ελληνική διασπορά στην εποχή των ταυτοτήτων.

Η σημερινή εποχή στον δυτικό κόσμο χαρακτηρίζεται από μια έμφαση στην ταυτότητα η οποία περνά μέσα από το σύστημα την εκπαίδευσης αλλά και της πληροφορίας. Η Ελληνική διασπορά στον αγγλόφωνο κόσμο (ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Καναδάς, Αυστραλία), καλείται συχνά να αντιμετωπίσει τον εαυτό της ως μέρος αυτού που αποκαλείται “εθνοτικά λευκοί” (ethnic whites) – όρος που συχνά χρησιμοποιείται για να υποδείξει μεταναστευτικές ομάδες που προέρχονται από την Ευρώπη. Στην ομιλία μου θα θέσω κάποιους προβληματισμούς σχετικά με την ορθότητα του όρου αυτού, ο οποίος αντιτίθεται στον διαχρονικό αυτοπροσδιορισμό των Ελλήνων ο οποίος επιτελείται όχι στη βάση του χρώματος αλλά του πολιτισμού: της γλώσσας και της Ελληνο-ορθοδοξίας. Ο όρος επίσης παραγνωρίζει το γεγονός ότι οι Έλληνες αποτέλεσαν θύματα κοινωνικών διακρίσεων επί δεκαετίες. Θα προτείνω ότι η ενίσχυση της διδασκαλίας της Ελληνικής γλώσσας και η εντονότερη επαφή με την Ελλάδα μέσω της πληροφορίας –την οποία η τεχνολογία μας προσφέρει πλουσιοπάροχα– μπορούν να παίξουν σημαντικότατο ρόλο στον επαναπροσδιορισμό της Ελληνικής ταυτότητας στον αγγλόφωνο κόσμο ώστε να αντανάκλα τα πραγματικά χαρακτηριστικά της.

Ευτύχης Γρυφάκης
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Γραφείο Τύπου Δημάρχου Αθηναίων

*Η τεχνητή νοημοσύνη στη Στρατηγική Επικοινωνία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης:
Ο Δήμος Αθηναίων και η διάδραση με τα ομογενειακά ΜΜΕ.*

Η τεχνητή νοημοσύνη (TN) αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο οι δημόσιοι φορείς επικοινωνούν με τους πολίτες τους. Πώς μπορεί, όμως, να αξιοποιηθεί για να επαναπροσδιορίσει τη σχέση της ελληνικής διασποράς με τη γλώσσα και τον πολιτισμό;

Ο Δήμος Αθηναίων, στο πλαίσιο της στρατηγικής του για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, αξιοποιεί καινοτόμες τεχνολογίες για δυναμικότερη επικοινωνία, προώθηση πολιτιστικών δράσεων και ενίσχυση της συμμετοχικότητας. Μέσα από την παρούσα εισήγηση εξετάζεται η δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των ελληνόφωνων μέσων της διασποράς, αξιοποιώντας συγκεκριμένα ψηφιακά εργαλεία που διαθέτει ήδη ο Δήμος, με στόχο την ενίσχυση της γλωσσικής και πολιτιστικής σύνδεσης των Ελλήνων του εξωτερικού.

Εξυπνες εφαρμογές, ανάλυση δεδομένων και αυτοματοποιημένα συστήματα επικοινωνίας μπορούν να προσφέρουν στοχευμένη ενημέρωση και διαδραστικές εμπειρίες. Εργαλεία όπως chatbots και ο ψηφιακός βοηθός διευκολύνουν την πρόσβαση σε δράσεις που αφορούν την ελληνική παράδοση, την εκπαίδευση και σύγχρονες πρωτοβουλίες του Δήμου. Παράλληλα, η αξιοποίηση της TN ενδέχεται να συμβάλει στην αποτύπωση των αναγκών της διασποράς, δημιουργώντας ένα πιο εξατομικευμένο επικοινωνιακό περιβάλλον.

Με στρατηγικές συνεργασίες και αξιοποίηση τεχνολογικών λύσεων, ο Δήμος Αθηναίων μπορεί να αποτελέσει συνδετικό κρίκο μεταξύ της Ελλάδας και της διασποράς, διατηρώντας ζωντανή την κοινή πολιτισμική ταυτότητα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Μαρία Δεναξά

Ανταποκρίτρια στη Γαλλία για ελληνικά και κυπριακά ΜΜΕ

Τεχνητή νοημοσύνη και παραπληροφόρηση.

Τεχνητή Νοημοσύνη και Παραπληροφόρηση: Ο Μεγάλος Εφιάλτης; Η τεχνητή νοημοσύνη διαφημίζεται ως επανάσταση, αλλά γρήγορα θα μπορούσε να μετατραπεί σε εργαλείο μαζικού ελέγχου και παραπληροφόρησης. Οι αλγόριθμοι στην πραγματικότητα δεν υπηρετούν την αλήθεια· υπηρετούν αυτούς που τους ελέγχουν. Πολυεθνικές, κυβερνήσεις και κέντρα εξουσίας διαμορφώνουν την πληροφορία και τη διοχετεύουν ιδίως τα τελευταία χρόνια όπως τους εξυπηρετεί, κατασκευάζοντας μια ψεύτικη πραγματικότητα. Με την τεχνητή νοημοσύνη Fake news παράγονται σε δευτερόλεπτα, ψεύτικες εικόνες και βίντεο γίνονται όπλα χειραγώγησης, ενώ η δημόσια συζήτηση για σημαντικά θέματα της επικαιρότητας θάβεται κάτω από αλγοριθμική λογοκρισία, όπως για παράδειγμα το έγκλημα στα Τέμπη. Οι πολίτες στην προσπάθεια τους να ενημερωθούν εγκλωβίζονται αριετές φορές σε διαδικτυακές παγίδες με την αλήθεια να γίνεται δυσδιάκριτη μέσα σε έναν ωκεανό ψευδών ή ημιψευδών δεδομένων. Το χειρότερο; Η Τεχνητή Νοημοσύνη δεν αναμένεται να περιοριστεί μόνο στην προπαγάνδα των ισχυρότερων, όταν χρησιμοποιείται αθέμιτα – σύντομα θα αποφασίζει ποια ειδησεογραφικά μέσα θα προωθούνται περισσότερο, ποιοι πολιτικοί «αξίζουν» να ακούγονται και ποιοι θα πρέπει να φιωθούν. Η μάχη δεν είναι μόνο τεχνολογική, αλλά βαθιά πολιτική και κοινωνική. Αν δεν διεκδικήσουμε έλεγχο, ρύθμιση και διαφάνεια, η αλήθεια θα γίνει προνόμιο των λίγων και οι κοινωνίες μας θα φυλακιστούν σε έναν εφιάλτη ψηφιακής εξαπάτησης και απόλυτου ελέγχου, όπου μεταξύ άλλων η παραπληροφόρηση θα διαμορφώνει τη σκέψη, οι αλγόριθμοι θα καθορίζουν την πραγματικότητα και η ελευθερία θα γίνει (έχει ήδη αρχίσει να γίνεται) μια ψευδαίσθηση.

Μυρσίνη Δογάνη

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Διαπολιτισμική επικοινωνία και Τεχνητή Νοημοσύνη: Μια αναστοχαστική μελέτη.

Η ταλάντωση του δημόσιου διαλόγου μεταξύ τεχνοφιλίας και τεχνοφοβίας είναι ένα εξαιρετικά διαχρονικό δίπολο στους ανθρώπινους πολιτισμούς. Τα πρόσφατα τεχνολογικά

άλματα στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης διεγείρουν αυτό το δίπολο, το οποίο στην παρούσα μελέτη εξετάζεται ως προς τη σχέση του με τη Διαπολιτισμική Επικοινωνία.

Η Τεχνητή Νοημοσύνη (ΑΙ) διαμορφώνει όλο και περισσότερο την παγκόσμια επικοινωνία, επηρεάζοντας τον τρόπο με τον οποίο διαφορετικοί πολιτισμοί αλληλεπιδρούν και κατανοούν ο ένας τον άλλον. Η παρούσα αναστοχαστική μελέτη διερευνά τον ρόλο της ΑΙ στον διαπολιτισμικό διάλογο, εξετάζοντας τόσο τις δυνατότητες όσο και τους κινδύνους της.

Τα εργαλεία αυτόματης μετάφρασης, οι αλγόριθμοι προτάσεων, η παραγωγική τεχνητή νοημοσύνη και τα ρομπότ συνομιλίας διευκολύνουν τη διαπολιτισμική επικοινωνία, μειώνοντας τα γλωσσικά εμπόδια και προωθώντας την πρόσβαση σε διαφορετικές οπτικές. Είναι όμως αρκετή η πρόσβαση σε μια άλλη οπτική όταν δεν υπάρχει η απαραίτητη διαπολιτισμική κατανόηση; Τα συστήματα ΑΙ συχνά κατηγορούνται πως ενισχύουν τις προκαταλήψεις, φιλτράρουν πολιτισμικές αφηγήσεις μέσα από δυτικοκεντρικά πλαίσια, ομογενοποιούν την πολυφωνία και περιορίζουν την πολιτισμική ιδιαιτερότητα.

Η μελέτη αναστοχάζεται το κατά πόσο η ΑΙ προωθεί τον αυθεντικό διαπολιτισμικό διάλογο ή αν απλώς ενισχύει κυρίαρχες αφηγήσεις εις βάρος άλλων. Μέσα από παραδείγματα ΑΙ-driven πλατφορμών μέσων, αυτόματης μετάφρασης και επιμελημένου περιεχομένου, εξετάζεται πώς η ΑΙ διαμεσολαβεί την πολιτισμική ανταλλαγή. Επιπλέον, αναλύονται ηθικές διαστάσεις, όπως η πολ

[Η παρούσα έρευνα χρηματοδοτείται από το Κέντρο Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς.]

Σταματία Δόβα

Ελληνικό Κολλέγιο, Μπρούκλαϊν, Μασαχουσέτη

Μαθαίνοντας ελληνικά ως γλώσσα κληρονομιάς και ως ξένη γλώσσα στις Η.Π.Α.

Η εισήγηση αυτή εξετάζει τα πρότυπα γλωσσικής απόκτησης της νέας ελληνικής από μαθητές κληρονομιάς στο πλαίσιο ενός εντατικού προγράμματος της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Η πρόσφατη βιβλιογραφία έχει δείξει ότι η διαδικασία γλωσσικής απόκτησης λειτουργεί διαφορετικά για μαθητές κληρονομιάς από ό,τι για μαθητές ξένης γλώσσας. Η παρούσα ανάλυση, βασισμένη σε δεδομένα από 23 χρόνια διδασκαλίας στο Καλλινίκειο Ινστιτούτο, ένα εντατικό πρόγραμμα νεοελληνικής γλώσσας που προσφέρεται στο Ελληνικό Κολλέγιο (Μπρούκλαϊν, Μασαχουσέτη, Η.Π.Α.), συμβάλλει στην επιστημονική συζήτηση για τη διδακτική της νεοελληνικής σε μαθητές και των δύο ανωτέρω ομάδων. Διδασκόμενο δια ζώσης από το 2002 έως το 2019 και μέσω σύγχρονης διαδικτυακής διδασκαλίας από το 2020, το πρόγραμμα έχει αναπτύξει στρατηγικές διδασκαλίας που αντικατοπτρίζουν τα υψηλά επίπεδα εγγραφής Ελληνοαμερικανών μαθητών δεύτερης και τρίτης γενιάς. Παράλληλα, τα μαθήματα του προγράμματος σε όλα τα επίπεδα (Αρχικό, Μέσο, Προχωρημένο) είναι σχεδιασμένα για μαθητές της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Ενώ ακολουθεί τα πρότυπα γλωσσικής επάρκειας ACTFL (Αμερικανικό Συμβούλιο για τη Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών) από την ίδρυσή του, το Καλλινίκειο Ινστιτούτο προσαρμόζει το πρόγραμμα σπουδών του για να μεγιστοποιήσει τα δυνατά σημεία και να αντιμετωπίσει τις ανάγκες και των δύο ομάδων, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενσωμάτωση της γλωσσικής και πολιτιστικής εμπειρίας των μαθητών κληρονομιάς σ' ένα πλαίσιο αξιολόγησης της εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας.

Νεκταρία Ζαγοριανάκου

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Γεώργιος Παπανικολάου. Η ελληνική φωνή της παγκόσμιας πρόληψης.

Ο Γεώργιος Παπανικολάου (1883-1962) υπήρξε πρωτοπόρος της κυτταρολογίας και της διαγνωστικής ογκολογίας, αναπτύσσοντας το τεστ Παπανικολάου (Pap test), μια μη επεμβατική μέθοδο έγκαιρης ανίχνευσης προ καρκινικών και καρκινικών αλλοιώσεων του

τραχήλου της μήτρας. Η ευρεία εφαρμογή της μεθόδου σε προγράμματα μαζικού προληπτικού ελέγχου μείωσε σημαντικά τη θνησιμότητα από τον καρκίνο του τραχήλου, καθιερώνοντας την κυτταρολογική διάγνωση ως βασικό εργαλείο της προληπτικής ιατρικής. Σπούδασε ιατρική στην Αθήνα και πραγματοποίησε διδακτορικές σπουδές στη βιολογία, στη Γερμανία. Το 1913, μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες και εντάχθηκε στο Πανεπιστήμιο Cornell, όπου μελέτησε τις κυτταρολογικές μεταβολές κατά τον ορμονικό κύκλο. Το 1940, σε συνεργασία με τον γυναικολόγο Herbert Traut, απέδειξε την αξία της μεθόδου, ενώ το 1954 εξέδωσε τον «Ατλαντα της Αποφολιδωτικής Κυτταρολογίας», συμβάλλοντας στην παγκόσμια καθιέρωση της κυτταρολογικής ανάλυσης.

Σήμερα, οι εξελίξεις στην ανίχνευση του ιού των ανθρώπινων θηλωμάτων (HPV), του κύριου αιτιολογικού παράγοντα του καρκίνου του τραχήλου, επικεντρώνονται σε νέες τεχνολογίες, που υπόσχονται μεγαλύτερη ακρίβεια, ταχύτερη διάγνωση και μειωμένο κόστος. Οι σύγχρονες ερευνητικές προσπάθειες ευθυγραμμίζονται με τους στόχους του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WHO) για την εξάλειψη του καρκίνου του τραχήλου έως το 2030, προωθώντας την πρωτογενή ανίχνευση του HPV ως κύρια στρατηγική πρόληψης, με την κυτταρολογική εξέταση να διατηρείται ως συμπληρωματικό εργαλείο στη δημόσια υγεία.

Georgios - Miltiades Gstrein
Hephaestus Wien

Μέσα διασποράς – Τρέχουσες προκλήσεις για τα ιστορικά μέσα ενημέρωσης.

Ως ιδρυτής και πρόεδρος του Hephaestus Wien, ΗΧΩ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ ΑΦΡΙΚΗΣ, καθώς και πρόεδρος του Pyramis News, θα συζητήσω τον κρίσιμο ρόλο των μέσων ενημέρωσης της διασποράς, τα οποία μερικές φορές μπορεί να είναι η μόνη επαφή που έχουν τα μέλη της διασποράς με τη γλώσσα της γέννησής τους.

Λειτουργώντας έξω από τους παραδοσιακούς πολιτικούς θεσμούς και με ελάχιστη υποστήριξη από την κυρίαρχη ελληνική κοινωνία, τα ΜΜΕ της Διασποράς βαδίζουν στα χνάρια γιγάντων και σήμερα βρίσκονται να περιηγούνται στο μεταβαλλόμενο τοπίο των ΜΜΕ με εντελώς νέες προκλήσεις και ευκαιρίες.

Τα παραδείγματα θα αντληθούν από την εμπειρία μου στη διαχείριση τριών διαδικτυακών εφημερίδων και ενός ελληνόφωνου ραδιοφώνου με έδρα τη Βιέννη τα τελευταία 10 χρόνια.

Κατερίνα Ζωγραφιστού
Paul Valéry University – Montpellier III
Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη

Κείμενα και συνεντεύξεις του Νίκου Καζαντζάκη στα μέσα ενημέρωσης.

Ο Καζαντζάκης, ένα βαθύ πνεύμα, με πολυσήμαντο συγγραφικό έργο διατήρησε σε ολόκληρη τη ζωή του ανοικτή επαφή με τον τύπο, ελληνικό και ξένο, με το ραδιόφωνο και με το νεοφυές μέσο ενημέρωσης στη δεκαετία του '50, την τηλεόραση. Στη μελέτη μας θα εστιάσουμε σε σημαντικές στιγμές της παρουσίας του συγγραφέα: (α) Στον ελληνικό τύπο από τις πρώτες του δημοσιεύσεις, 1905 και μετά, και στον ξένο, κυρίως μετά τη μόνιμη εγκατάστασή του στην Αντίπολη της Γαλλίας. (β) Στο ραδιόφωνο, αφενός με βάση τις συνεντεύξεις του στους δημοσιογράφους του Radio France Internationale (RFI) Robert Sadoul, το 1954 και Pierre Sipirot, το 1957, αφετέρου την έκκληση του από το BBC, το 1946, προς τους διανοούμενους για την παγκόσμια ειρήνη. Στη γαλλική τηλεόραση στην εκπομπή «Lectures pour tous» με τους Pierre Dumayet και Max-Pol Fouchet, το 1957. Από την έρευνα μας θα διαφανεί ο τρόπος που αξιοποίησε τα έγκριτα μέσα, έντυπα και ραδιοτηλεοπτικά, που του πρόσφερε η εποχή του και η διαισθητική του αντίληψη για την εξέλιξη τους όσο ο 20ός αιώνας θα προχωρεί.

Θεόδωρος Καλμούκος
«Εθνικός Κήρυκας»/ “The National Herald”

Η διαχρονική συμβολή του «Εθνικού Κήρυκα» στην καλλιέργεια, διάδοση και προστασία της Ελληνικής γλώσσας και τη διατήρηση του Ελληνισμού ως στοιχείου ταυτότητας και ιδιοπροσωπίας της ομογένειας της Αμερικής.

Ευχαριστία ανοιχτή εις μέσης καρδίας για την ευγενική σας πρόσκληση να συμμετάσχω στον συμπνευματισμό ή καλύτερα στην κοινωνία των προσώπων για τη μαρτυρία και την ωδή της Ελληνικής Γλώσσας ως στοιχείου ταυτότητας και ιδιοπροσωπίας της Ομογένειας μας.

Νομίζω πως μέσα αυτός ο κάπως μακροσκελής τίτλος που επέλεξα για να ορίσει στις σκέψεις τούτης της παρουσίασης είναι μία συμπυκνωμένη πεμπτούσια του θέματος στο οποίο να αναφερθώ.

Θα τολμήσω να κάνω μία σύντομη, τηλεγραφική θα έλεγα, αναφορά στη συνδρομή και συμβολή του «ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΗΡΥΚΑ» στην καλλιέργεια, προστασία, διδασκαλία, διατήρηση και διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας στην Αμερική και επίσης του τη διατήρηση του Ελληνισμού ως στοιχείου ταυτότητας και ιδιοπροσωπίας της Ομογένειας της Αμερικής.

Ας μου επιτραπεί τούτη η προσωπική αναφορά απλά για λόγους γνωριμίας, να πω πως έχω την ξεχωριστή τιμή και χαρά να συμπορευόμαι με τον «Εθνικό Κήρυκα», την εφημερίδα του Ελληνισμού της Αμερικής, από τις 14 Σεπτεμβρίου του 1979, όντας φοιτητής ακόμα. Το πρώτο άρθρο μου, τα πρωτόλεια που λέμε, είχε τίτλο «Το μήνυμα και το μίλημα του Σταυρού» και συνέχισα κατά τα έτη των μεταπτυχιακών μου σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης, Boston University.

Λοιπόν ζεινούμε με τη θύμηση πως από τις 2 Απριλίου του 1915 ο «ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΚΑΣ» γράφει συνεχώς και αδιαλείπτως την ιστορία της Ομογένειας της Αμερικής, αυτής της άλλης Ελλάδας, της αδιόρατης αν θέλετε, έξω από τα φυσικά σύνορα της Ελλάδας. Νομίζω πως τώρα ο παραπάνω τίτλος γίνεται περισσότερο αντιληπτός... Πέρα από την καταγραφή της αλληλουχίας των γεγονότων, δηλαδή την ιστορική αποστασιοποίηση της ζωής της Ομογένειας, συνέβαλλε και εξακολουθεί να συμβάλλει ουσιαστικά, έμπρακτα και καθοριστικά στην προστασία, διδασκαλία, διατήρηση και διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας στην Αμερική και την προαγωγή της αλληλοπεριχώρισης του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας. Αυτά σαν ένα μικρό δείγμα, για τα όσα θα λεχθούν στο επερχόμενο συνέδριο στη Βοστώνη, την Αθήνα της Αμερικής. Επί πολλές δεκαετίες, ιδιαίτερα τα πρώτα χρόνια της μετανάστευσης, αλλά και μετέπειτα που δεν υπήρχαν βιβλία και δάσκαλοι, ο «Εθνικός Κήρυκας» ήταν το βιβλίο και ο δάσκαλος σε κάθε Ελληνικό σπίτι. Ήταν το Ελληνικό Σχολείο αν προτιμάτε. Κάτι τέτοιο εξακολουθεί να ισχύει και μέχρι σήμερα παρά τις τεχνολογικές ανακαλύψεις διότι ο έντυπος λόγος είναι εκείνος που μένει ή αν προτιμάτε υποστασιάζει την ιστορία, δίχως να επιθυμώ να μειώσω καμία άλλη μορφή λόγου. Κι ακόμα πολλοί δάσκαλοι και δασκάλες χρησιμοποιούσαν και εξακολουθούν να χρησιμοποιούν τον «Εθνικό Κήρυκα» στις αίθουσες διδασκαλίας των Ελληνικών Σχολείων.

Θα πω μόνο τηλεγραφικά πως παρόλη τη σημερινή ηλεκτρονική έξαρση και έξαψη, η έκδοση και εκτύπωση βιβλίων με χαρτί και με μελάνι εδώ τουλάχιστον στις Ηνωμένες Πολιτείες εξακολουθεί να είναι εντυπωσιακή. Ίσως να διερωτηθεί κάποιος για τη συμπερίληψη της λέξης «προστασία» στον τίτλο... Αυτά σαν ένα μικρό δείγμα, για τα όσα θα λεχθούν στο επερχόμενο συνέδριο στη Βοστώνη, την Αθήνα της Αμερικής.

Δημήτριος Καραθανάσης
University of Cambridge
Allegene Pharmalabs GmbH.
Η ελληνική μνήμη του αίματος.

Σήμερα συγκεντρωνόμαστε πρὸς ἐξέτασιν μιᾶς βαθείας ἀφηγήσεως – μίας ἱστορίας ἣτις ῥέει διὰ τῶν γενεῶν, χαραγμένης ἐν τῇ βιολογίᾳ, μεταφερομένης ἐν τῇ γλώσσᾳ, καὶ συμβολιζομένης διὰ τῶν ἀρχαίων στοιχείων. Σὰς ὁμιλῶ περὶ τῆς «Ἑλληνικῆς Μνήμης τοῦ Αἵματος». Αὕτη, δὲν ἐστὶν ἀπλῶς μεταφορὰ ἢ σχῆμα λόγου, ἀλλὰ ὕφανση ἐκ νημάτων ἐπιγενετικῆς, βιολογίας, ὕδατος, γλώσσης καὶ συλλογικῆς μνήμης, ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἀλληλεπιδρῶν πρὸς διατήρησιν τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν ταυτότητος, ἣτις ἐπιβίωσεν διὰ χιλιετηρίδων. Ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη ἀποκαλύπτει ὅτι αἱ ἐμπειρίαι ἡμῶν διαμορφῶσιν οὐ μόνον τὴν ζωὴν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν κληρονομίαν ἡμῶν. Ἡ ἐπιγενετικὴ δεικνυσὶν ὅτι τὸ τραῦμα, ἢ θριάμβος καὶ ἢ παράδοσις ἀφήκουσι χημικὰ σημεῖα ἐν τῷ DNA ἡμῶν, ἐπηρεάζουσαι τὴν γενετικὴν ἔκφρασιν καὶ τὰς μελλοντικὰς γενεάς. Πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ἀντίλαλοι πολέμων, μεταναστεύσεων, ἐξερευνήσεων (ἐξωκεανισμός), πολιτιστικῶν ἀναγεννήσεων καὶ συναρπαστικῶν ἱστορικῶν γεγονότων ἀκοῦνται ἔτι βιολογικῶς, διαμορφῶντες οὐ μόνον τὴν ταυτότητα ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνθεκτικότητα καὶ τὸ συναίσθημα. Διὰ τούτου, τὸ αἷμα ἡμῶν φέρει περισσότερον ἀπὸ γονίδια· φέρει τὴν προγονικὴν μνήμην, συνδέουσα ἡμᾶς μετὰ τῶν ἀγώνων, θριάμβων καὶ δόξων τῶν προγενεστέρων ἡμῶν.

Αὕτη ἡ μνήμη ῥέει ὡς τὸ ὕδωρ, τὸ βασικὸν στοιχεῖον τῆς ζωῆς, βαθέως ῥιζωμένη ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ. Τὸ ὕδωρ ἐστὶν ὁ φύλαξ τῆς μνήμης – ἀπὸ τῶν ποταμῶν τοῦ Ἄιδου, τῆς Μνημοσύνης τῆς ἀναμνήσεως, ἕως τῆς Λήθης τῆς ἀμνησίας. Ἀντιπροσωπεύει τὴν συνέχειαν τῆς ζωῆς, τὴν ροὴν τοῦ χρόνου καὶ τὴν ροὴν τῆς πολιτιστικῆς μνήμης. Ὅπως τὸ ὕδωρ θρέφει τὴν ζωὴν καὶ διατηρεῖ τὴν βιοφυσικὴν συνοχὴν, ἡ μνήμη ἢ φέρει τὸ αἷμα θρέφει τὴν ταυτότητα, συνδέουσα τὸ παρελθόν καὶ τὸ παρὸν διὰ μιᾶς ἀδιάσπαστης γραμμῆς καταγωγῆς. Ἡ ἱερὰ ἡμῶν Γλῶσσα λειτουργεῖ ὡς ἡ γέφυρα πού συνδέει ταύτας τὰς μνήμες διὰ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου (συνεχές). Ἡ Ἑλληνικὴ Φωνή, ὡς ἡ ἀρχαιότερα γλῶσσα, ἢ ἀρχιγένεθλος ἢ ἐγονιμοποίησεν τὸν παγκόσμιον λόγον, ἀντηχεῖ τὴν σοφίαν τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἐνσωματοῖ τὸ Ἀπολλώνιον φῶς. Κάθε λέξις φέρει ἱστορικὰς ἐμπειρίας καὶ πολιτισμικὰ ἀρχέτυπα, διατηροῦσα φιλοσοφίας καὶ προγονικὰς μνήμες ἅς συνεχῶς διαμορφῶσι τὴν σκέψιν καὶ τὴν ταυτότητα. Ὅπως οἱ ἐπιγενετικοὶ δείκναι ἐπηρεάζουσι τὴν βιολογικὴν ἔκφρασιν, ἢ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διαμορφοῖ κοσμοθέσεις, ἐπιτρέπουσα τοῖς Ἕλλησι νὰ κληρονομήσωσιν οὐ μόνον λέξεις, ἀλλὰ ἕνα διαγαλαξιακὸν κώδικα πολιτιστικῶν κληρονομιῶν καὶ κοσμικῶν ἀληθειῶν, αἵτινες ξεπεροῦσι τὰς γενεάς καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος αὐτὸ.

Ἀθροισθέντα, ταῦτα τὰ στοιχεῖα –ἐπιγενετικὴ, αἷμα, ὕδωρ καὶ γλῶσσα– δημιουργοῦσιν μίαν ζῶσαν κληρονομίαν. Ὑφαίνουν μίαν ἀφήγησιν συνέχειας, ὅπου ἢ βιολογικὴ μνήμη ἀλληλεπιδρᾷ μετὰ τῆς πολιτιστικῆς ταυτότητος. Αὕτη ἢ ἀφήγησις γεφυροῖ τοὺς ἀρχαίους μύθους μετὰ τῶν σύγχρονων πραγματικοτήτων, ἀντηχοῦσα τὸ συλλογικὸν ἀσυνείδητον καὶ διατηροῦσα τὸ πνεῦμα τοῦ γένους ἡμῶν. Ἡ ἀλληλεπίδρασις αὕτη ἐπιτρέπει τοῖς Ἕλλησι νὰ αἰσθάνονται μίαν βαθεῖαν σύνδεσιν μετὰ τοῦ παρελθόντος αὐτῶν, ὡς εἰ ὁ ἀρχαῖος κληρονομήματος τοῦ Ὀλύμπου, τῶν Δελφῶν καὶ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς ἔτι πάλλεται ἐν αὐτοῖς (παλλη-κάρια). Ἐν Ἑλλάδι, ἢ μνήμη οὐκ ἐστὶν μόνον ἱστορία – ἐστὶ ζωὴ, πολιτισμὸς καὶ ταυτότης. Ἐστὶν ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον οἱ μῦθοι τοῦ Ὀλύμπου ἐξακολουθοῦν νὰ ἀντηχῶσι, ἵνα ἢ ἀρχαία φιλοσοφία συνεχῶς καθοδηγεῖ τὴν σκέψιν καὶ ἵνα ἕκαστος Ἕλλην αἰσθάνεται σύνδεσιν πρὸς τὸ παρελθόν, τόσο βαθέως ῥιζωμένον, ὡς ἂν ῥέη διὰ τῶν φλεβῶν αὐτοῦ. Αὕτη ἐστὶν ἢ Ἑλληνικὴ Μνήμη τοῦ Αἵματος – μίαν κληρονομίαν οὐχὶ μόνον μνημονευομένη, ἀλλὰ ζῶσα, μίαν μαρτυρίαν τῆς ἀντοχῆς τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῆς μελλοντικῆς ἐπιβιώσεως τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ γένους ἡμῶν.

Ελένη Καραλή
Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων

Διεύθυνση Απόδημου Ελληνισμού EPT A.E.
Τα ομογενειακά μέσα μαζικής ενημέρωσης... στην Ελλάδα!

Τα ομογενειακά μέσα μαζικής ενημέρωσης συμβάλλουν στη διάδοση και διάσωση της ελληνικής γλώσσας η οποία βάλλεται. Είναι αδιαμφισβήτητη η προσφορά τους στον σύγχρονο ελληνικό πολιτισμό καθώς και ο παιδευτικός τους ρόλος. Η διεθνής παρουσία των μέσων ενημέρωσης της διασποράς χαρακτηρίζεται από δυσκολίες, προσκλήσεις αλλά και σημαντικές επιτυχίες. Πως μπορεί η Ελλάδα να διευκολύνει την επιβίωσή τους αλλά και τη μακροημέρευσή τους; Πρακτικές άλλων χωρών. Θα μπορούσαν να γίνουν πιο ελκυστικά στη νεολαία; Πρόταση συνεργασίας και σύμπραξης των ελληνικών ομογενειακών μέσων μαζικής ενημέρωσης και των ελληνικών.

Αφροδίτη Κοτρώτσιου
Hellenic News of America
Hermes Young Professionals Initiative
Businessy
Delaware County Press Club

Ο ζωτικός ρόλος των εθνοτικών μέσων ενημέρωσης στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας, της κληρονομιάς και της γλώσσας στην Αμερική.

Τα εθνοτικά μέσα διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας, της κληρονομιάς και της γλώσσας των κοινοτήτων μεταναστών στις Ηνωμένες Πολιτείες. Καθώς η ελληνική διασπορά συνεχίζει να αυξάνεται, τα εθνικά μέσα ενημέρωσης χρησιμεύουν ως ισχυρό εργαλείο για την καλλιέργεια της αίσθησης του ανήκειν και της σύνδεσης με τις ρίζες κάποιου. Σε αυτήν την ομιλία, θα διερευνήσω πώς οι εθνοτικές πλατφόρμες μέσων, είτε έντυπες, ψηφιακές ή εκπομπές, χρησιμεύουν ως γέφυρα μεταξύ των γενεών, επιτρέποντας τη μετάδοση πολιτιστικών αξιών, παραδόσεων και γλώσσας στις νεότερες γενιές. Επιπλέον, θα αναφερθώ στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν αυτά τα μέσα σε έναν όλο και πιο ψηφιακό κόσμο και την κριτική τους συμβολή στη διατήρηση της γλωσσικής και πολιτιστικής πολυμορφίας. Ως φωνή της ελληνοαμερικανικής κοινότητας, τα εθνοτικά μέσα διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση της συλλογικής ταυτότητας και στην εξασφάλιση ότι η ελληνική κληρονομιά ευδοκίμει στις Ηνωμένες Πολιτείες για τις μελλοντικές γενιές.

Βασίλης Κωστόπουλος
Πανεπιστήμιο Πατρών

Γεφυρώνοντας την αριστεία: τα ΜΜΕ της ελληνικής διασποράς ως καταλύτες επιστημονικής καινοτομίας και μεταφοράς γνώσης.

Σε μια εποχή όπου οι επιστημονικές εξελίξεις διαμορφώνουν την παγκόσμια ασφάλεια, τη βιωσιμότητα του πλανήτη και την καινοτομία, τα ΜΜΕ της ελληνικής διασποράς λειτουργούν ως κανάλια για τη διάδοση επιστημονικών επιτευγμάτων και την προώθηση διεθνούς συνεργασίας. Η παρούσα εργασία εξετάζει τον στρατηγικό ρόλο των ΜΜΕ της διασποράς στην προβολή επιστημονικών αποτελεσμάτων σε κρίσιμους τομείς όπως η ενέργεια, οι διαστημικές τεχνολογίες, η άμυνα και το περιβάλλον, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στη διατήρηση και την ενίσχυση της σύγχρονης ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας.

Αξιοποιώντας την εκτενή εμπειρία σε διεθνείς ερευνητικές πρωτοβουλίες και ευρωπαϊκά επιστημονικά δίκτυα, η ανάλυση αυτή αναδεικνύει πώς τα ΜΜΕ της διασποράς μπορούν να μετατρέπουν σύνθετα επιστημονικά επιτεύγματα σε κατανοητές αφηγήσεις που εμπνέουν και ενώνουν την παγκόσμια ελληνική κοινότητα. Μέσα από μελέτες περίπτωσης – συμπεριλαμβανομένων εφαρμογών των σύνθετων υλικών στην αεροδιαστημική βιομηχανία,

ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών και καινοτομιών στον τομέα του διαστήματος—καταδεικνύεται πώς αυτές οι πλατφόρμες μπορούν να λειτουργήσουν ως διάλυλοι μεταφοράς γνώσης μεταξύ Ελλήνων επιστημόνων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Η παρουσίαση δίνει έμφαση σε στρατηγικές για την ενίσχυση της επιστημονικής επικοινωνίας, την προώθηση ελληνικών ερευνητικών επιτευγμάτων και τη δημιουργία βιώσιμων δικτύων που προάγουν την «κυκλοφορία εγκεφάλων» αντί της «διαρροής εγκεφάλων». Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στον ρόλο των ΜΜΕ της διασποράς για την έμπνευση της επόμενης γενιάς Ελλήνων επιστημόνων και την ένταξη των ελληνικών επιστημονικών συνεισφορών στο παγκόσμιο τοπίο καινοτομίας. Αναδεικνύοντας αυτές τις δυναμικές, η παρουσίαση προτείνει ένα πλαίσιο βελτιστοποίησης της συμβολής των ΜΜΕ της διασποράς στην ενίσχυση των πολιτισμικών δεσμών, της επιστημονικής αριστείας και της διεθνούς παρουσίας της Ελλάδας.

Κώστας Λασιναράτος
Πάντειο Πανεπιστήμιο
ΕΡΓ Δημόσια Ραδιοτηλεόραση

*Τα ομογενειακά ΜΜΕ ως εργαλείο διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού:
προκλήσεις και ευκαιρίες στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης.*

Μπορεί ένα ΜΜΕ να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στη διάδοση της γλώσσας και του πολιτισμού ενός τόπου; Δύνανται ειδικότερα ομογενειακά μέσα ενημέρωσης να λειτουργήσουν ως χρήσιμα και αποτελεσματικά εργαλεία ενίσχυσης του ελληνικού αποτυπώματος σε διάφορα σημεία του κόσμου; Στην παρούσα ανακοίνωση θα εστιάσουμε στη δυνατότητα ομογενειακών εφημερίδων, ραδιοφώνων, τηλεοπτικών σταθμών καθώς και ειδησεογραφικών ιστοτόπων να λειτουργήσουν ως εργαλεία ήπιας ισχύος, ως διάλυλοι ζύμωσης κοινωνικοπολιτικών αντιλήψεων αλλά και ως μηχανισμός ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ διαφορετικών κρατών. Ειδικότερα, μέσα από βιβλιογραφικές αναφορές αλλά και παραδείγματα θα επιχειρηθεί να εξεταστεί η δυναμική των ΜΜΕ στη σημερινή εποχή της πληροφορίας, της γνώσης και της κυριαρχίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Θα αναζητηθούν επίσης οι προκλήσεις, οι ευκαιρίες και τα εμπόδια που παρουσιάζονται μετά τη διείσδυση της Τεχνητής Νοημοσύνης στην καθημερινότητα των πολιτών. Σκοπός της παρέμβασης είναι να ανευρεθούν πιθανά νέα πεδία στόχευσης των ομογενειακών ΜΜΕ, που να ικανοποιούν και να συμβαδίζουν με τις σύγχρονες ανάγκες και απαιτήσεις. Στο τέλος του άρθρου θα κατατεθούν προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των ομογενειακών μέσων ενημέρωσης και την υιοθέτηση σύγχρονων πρακτικών για την ταχύτερη, αρτιότερη και σφαιρικότερη υπεράσπιση των ελληνικών θέσεων, παραδόσεων αλλά και συμφερόντων.

Ιωάννα Λεικάκου
Γραφείο Εκπαίδευσης Odyssey Charter School District
Τμήμα Ελληνικών Σπουδών

*Κάλυψη της ομογενειακής ελληνόφωνης εκπαίδευσης και καθημερινής ζωής από τον τύπο.
Παραδείγματα και παρατηρήσεις από τις ΗΠΑ.*

Στη χώρα των 50 πολιτειών και των 345 εκατομμυρίων πολιτών, πώς εντοπίζεται η ελληνική ομογένεια και πώς καλύπτεται η δράση της στους διάφορους τομείς της κοινωνικής ζωής και κοινοτικής δράσης; Αυτό είναι ένα ερώτημα που δεν αφορά μόνο την Αμερική αλλά και την Ελλάδα, καθώς και όσους η εθνοτική τους ταυτότητα συνδέεται με τον ελληνικό πολιτισμό και την ελληνική γλώσσα. Στην παρούσα εισήγηση μελετώνται δύο παραδείγματα τα οποία αποτελούν εφελκυστικό προβληματισμού: η περίπτωση του ελληνόφωνου ελληνοαμερικάνικου δημόσιου σχολείου Odyssey Charter School και ανταποκρίσεις στον ελληνικό τύπο σχετικά με τη ζωή της ελληνικής ομογένειας. Με βάση αυτά τα παραδείγματα θα συζητηθούν παράμετροι που σχετίζονται με την κάλυψη ή μη της δράσης της ομογένειας στις ΗΠΑ.

Στυλιανή Μαγνήσαλη
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

*Ο παιδευτικός ρόλος των σύγχρονων μέσων ενημέρωσης της διασποράς
και η ανάπτυξη του κριτικού γραμματισμού.*

Ο παιδευτικός ρόλος των σύγχρονων μέσων ενημέρωσης της διασποράς είναι καθοριστικός για την ανάπτυξη του κριτικού γραμματισμού στην κοινωνία. Η επίδραση του δημοσιογραφικού λόγου των μέσων μαζικής ενημέρωσης στη γλωσσική εκπαίδευση και τη διαμόρφωση της σκέψης των πολιτών είναι ουσιώδης. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δραματίζουν κεντρικό ρόλο στη μεταφορά πληροφοριών, μηνυμάτων, ιδεολογίας, απόψεων και στάσεων και διαμορφώνουν την κοινή γνώμη. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικού γραμματισμού στα παιδιά προσχολικής ηλικίας, αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της γενικότερης εκπαίδευσης τους και η κατανόηση και αξιολόγηση διαφορετικών ειδών κειμένων μέσω των δεξιοτήτων αυτών, ενισχύεται μέσω της προσπάθειας να αποικωδικοποιηθούν σύνθετα κείμενα και να είναι σε θέση τα παιδιά να αντιλαμβάνονται τα ρητά αλλά και τα άρρητα μηνύματα τα οποία αυτά φέρουν. Επιπλέον, αναδεικνύεται ο ρόλος της επικοινωνιακής προσέγγισης στη διδασκαλία, στόχος της οποίας είναι η αλληλεπίδραση ανάμεσα στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, η ενίσχυση των δεξιοτήτων επικοινωνίας, η κατανόηση και η ενεργή συμμετοχή. Συνολικά, ο παιδευτικός ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης προάγει την καλλιέργεια ενός ενημερωμένου και κριτικού κοινού, το οποίο μπορεί να κατανοεί και να αξιολογεί την κάθε πληροφορία που λαμβάνει και ταυτόχρονα παρέχει ευκαιρίες για συνεχή εκπαίδευση σε ποικίλους τομείς, στην ανάπτυξη κριτικών, γλωσσικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων/ικανοτήτων, μέσω καλά οργανωμένων δραστηριοτήτων.

Νίκος Μαθιουδάκης
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Δημοσιογραφία και νεολογία: Λεξικές επιλογές σε μια ψηφιακή εποχή.

Στην ψηφιακή εποχή, η δημοσιογραφία αντιμετωπίζει προκλήσεις και ευκαιρίες σχετικά με τις λεξικές επιλογές, καθώς η γρήγορη εξέλιξη της τεχνολογίας και των μέσων επικοινωνίας επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο κατασκευάζονται και μεταδίδονται οι ειδήσεις. Έτσι, αξιοποιεί την παιγνιώδη και ευρηματική χρήση της γλώσσας μέσω της νεολογίας, προσαρμόζοντας το λεξιλογικό της αποθεματικό στις κοινωνικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Οι δημοσιογράφοι επιστρατεύουν νεολογισμούς, δάνεια, υβριδικές λέξεις και δημιουργικές γλωσσικές συνθέσεις για να τραβήξουν την προσοχή του κοινού. Οι νεολογισμοί, όπως «fake news», «ινφοπλημμύρα» ή «τρολ-δημοσιογραφία», δεν είναι απλώς νέες λέξεις, αλλά εργαλεία που αντικατοπτρίζουν και διαμορφώνουν την πραγματικότητα, συλλαμβάνοντας πολύπλοκα φαινόμενα με ευκολία και ευρηματικότητα. Οι νεολογισμοί, συχνά σαρκαστικοί ή ειρωνικοί, σχολιάζουν τα φαινόμενα της εποχής, ενισχύοντας το ύφος των κειμένων. Η δημιουργία και η χρήση τους αποτελεί μια δυναμική διαδικασία, όπου η γλώσσα γίνεται μέσο έκφρασης, αλλά και πειραματισμού. Ωστόσο, αυτή η παιγνιώδης προσέγγιση συνοδεύεται από την ευθύνη της ακρίβειας, καθώς οι νεολογισμοί μπορούν να επηρεάσουν την αντίληψη του κοινού και να διαμορφώσουν τη δημόσια συζήτηση. Σε μια εποχή γρήγορης κυκλοφορίας της πληροφορίας, οι δημοσιογράφοι οφείλουν να χειρίζονται τους νεολογισμούς με προσοχή, ισορροπώντας ανάμεσα στην καινοτομία και τη σαφήνεια, ώστε να διασφαλίζουν την αξιοπιστία τους και να ενισχύουν τη σχέση εμπιστοσύνης με το κοινό.

Χρήστος Μαλασπίνας
The Panhellenic Post. The online newspaper of Hellenism.
Ελληνικές εφημερίδες και τυπογραφεία στην Αμερική.

Η ελληνική γλώσσα και τα ελληνικά γράμματα βρήκαν στην Αμερική θερμούς υποστηρικτές και με πρωτοβουλίες ελληνοαμερικανών καθηγητών και οργανώσεων, η ελληνική γλώσσα καθιερώθηκε σαν κύριο μάθημα σε πολλά αμερικανικά πανεπιστήμια και κολλέγια. Ταυτοχρόνως, δημιουργήθηκαν, επιστημονικοί και φιλολογικοί σύλλογοι αλλά και με τη συνεισφορά της Αρχιεπισκοπής Αμερικής ιδρύθηκαν και ελληνόγλωσσα Σχολεία, Απογευματινά και Ημερήσια, Γυμνάσια μέχρι και Λύκεια ενώ ιδιώτες με τη βοήθεια του Κράτους έφτιαζαν τα charter schools που, όλα μαζί, συνέβαλαν στη διάσωση της ελληνικής Γλώσσας.

Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισαν και οι πολλές ελληνόγλωσσες εφημερίδες και περιοδικά που εκδόθηκαν στην Αμερική, αλλά και τα ραδιοφωνικά Προγράμματα. Μαζί με τις εφημερίδες, και τα ελληνικά Τυπογραφεία έπαιξαν τον δικό τους ρόλο καθώς τύπωναν τις εφημερίδες και βιβλία στην ελληνική Γλώσσα.

Δεν αποτελεί υπερβολή να υποστηρίξουμε ότι η Ιστορία του Απόδημου Ελληνισμού στην Αμερική βρίσκεται αποτυπωμένη στις ελληνόγλωσσες εφημερίδες.

Με επίγνωση της αλήθειας αυτής, ο επί τριάντα χρόνια εκδότης και διευθυντής του Εθνικού Κήρυκα, Μπάμπης Μαρκέτος (1947-1977) φρόντισε οι τόμοι της *Ατλαντίδος (διέκοψε την κυκλοφορία της το 1975)* και του *Εθνικού Κήρυκα μέχρι την αποστρατεία του (1977)* να βρίσκονται στο The Balch Institute, Philadelphia, ίδρυμα που συγκεντρώνει αρχεία και ιστορικό υλικό για τις εθνικές μειονότητες και τη συμβολή τους στον αμερικανικό πολιτισμό.

Δημήτριος Μαλλίδης
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
*Η χρήση της τεχνολογίας, όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη (AI),
στη λειτουργία των ελληνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης.*

Στην παρουσίαση θα αναλυθούν οι τρόποι με τους οποίους η σύγχρονη τεχνολογία, με έμφαση στην τεχνητή νοημοσύνη και τα εργαλεία αυτοματοποίησης, επηρεάζει τον μηχανισμό αλλά και τις αρχές δεοντολογίας των ελληνικών μέσων ενημέρωσης. Θα εξετάσουμε παραδείγματα χρήσης του ΑΙ στη δημιουργία ειδήσεων, τη διαχείριση περιεχομένου και τη διάδοση παραπληροφόρησης (fake news). Ειδική έμφαση θα δοθεί στην αντικατάσταση δημοσιογραφικών πρακτικών από αλγορίθμους αυτόματης συγγραφής κειμένων, στη δημιουργία παραποιημένου περιεχομένου (deepfakes) που επηρεάζει την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τα ΜΜΕ/ΜΚΔ και στην έλλειψη επαρκούς ρύθμισης στην εφαρμογή αυτών των τεχνολογιών. Επιπλέον, θα συζητηθούν τα ηθικά διλήμματα που προκύπτουν από τη χρήση αυτών των εργαλείων, καθώς και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όχι μόνο οι δημοσιογραφικοί φορείς αλλά και ο μέσος πολίτης στην προσπάθεια του να διακρίνει την αλήθεια από την πλάνη. Τέλος, θα προταθούν στρατηγικές και βέλτιστες πρακτικές για την ορθή χρήση της τεχνολογίας, με σκοπό την υποστήριξη της αντικειμενικής ενημέρωσης και την προστασία της δεοντολογίας στα μέσα ενημέρωσης στην Ελλάδα.

Γιάννης Σέργιος Μανδαλίδης
Ανταποκριτής ΕΡΤ στην Κωνσταντινούπολη
*Τα ελληνικά σχολεία στην Κωνσταντινούπολη και Ίμβρο, οι ελληνικές εφημερίδες
και το Οικουμενικό Πατριαρχείο ως «αρτηρίες» αιμοδοσίας
της ελληνικής γλώσσας στην Τουρκία.*

Σήμερα η ελληνική γλώσσα στην Τουρκία δίνει μάχη επιβίωσης, ως αποτέλεσμα των δραματικών δημογραφικών μεταβολών στον ελληνικό πληθυσμό από τη δεκαετία του 1950

και μετά. Τα ελληνικά σχολεία σε Κωνσταντινούπολη και Ίμβρο, οι ελληνικές εφημερίδες με το ελάχιστο τιράζ τους και το Οικουμενικό Πατριαρχείο είναι τρεις «αρχηρίες» που αιμοδοτούν την ελληνική γλώσσα τα τελευταία 100 χρόνια. Η παρουσία της ελληνικής τηλεόρασης, μέσω δορυφόρου ή Διαδικτύου, τα τελευταία χρόνια δεν στάθηκε ικανή να αντισταθμίσει τη διάβρωση (ποιοτική και ποσοτική) της ελληνοφωνίας στον ελάχιστο εναπομείναντα ελληνικό πληθυσμό. Στοιχείο αισιοδοξίας αποτελεί πάντως τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον πολλών ανθρώπων στην Τουρκία να μάθουν τα ελληνικά ως ξένη γλώσσα ή ως μία βαθύτερη αναζήτηση προσωπικής εθνικής αυτογνωσίας.

Πηνελόπη Μανούσου
Imperial College Health Care NHS Trust, London
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Η ελληνική συνεισφορά στην υπεράσπιση της δημόσιας υγείας: Από τις Κυκλάδες στο Λονδίνο.

Θα προσπαθήσω να σας παρουσιάσω το μέγεθος του προβλήματος της ηπατικής στεάτωσης που σχετίζεται με μεταβολική δυσλειτουργία (MASLD). Η MASLD, γνωστή απλά ως λιπώδες ήπαρ, αποτελεί ένα παγκόσμιο πρόβλημα δημόσιας υγείας, και έχει ήδη επηρεάσει το 20-30% του παγκόσμιου πληθυσμού. Συνδέεται με αυξημένη καρδιαγγειακή θνησιμότητα και αυξημένα ποσοστά καρκίνου, όχι μόνο στο ήπαρ. Αυτή η σιωπηλή ασθένεια εξελίσσεται σε ίνωση, κίρρωση και ακόμη και σε ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα (HCC) εάν δεν αντιμετωπιστεί. Κύριοι παράγοντες περιλαμβάνουν την παχυσαρκία, τον διαβήτη τύπου 2, τη δυσλιπιδαιμία και την υπέρταση, οι οποίοι επιταχύνουν σημαντικά την εξέλιξη της νόσου. Επιπλέον, το λιπώδες ήπαρ πολλαπλασιάζει τον κίνδυνο καρδιαγγειακών νοσημάτων, υπογραμμίζοντας την επιτακτική ανάγκη για αποτελεσματικές παρεμβάσεις στη δημόσια υγεία. Η υπερβολική πρόσληψη θερμίδων, η υψηλή κατανάλωση ζάχαρης και λιπών, καθώς και ο καθιστικός τρόπος ζωής συμβάλλουν στη συσσώρευση λίπους στο ήπαρ.

Μέτρα Πρόληψης: 1. Πρόωρη ανίχνευση και κατηγοριοποίηση ασθενών υψηλού κινδύνου. 2. Τροποποίηση τρόπου ζωής: Μεσογειακή διατροφή: Πλούσια σε πολυφαινόλες και ωμέγα-3 λιπαρά οξέα, βοηθά στη μείωση του λίπους στο ήπαρ. Σωματική άσκηση: Βελτιώνει την ευαισθησία στην ινσουλίνη και τα προφίλ των ηπατικών ενζύμων. 3. Φαρμακολογικές προσεγγίσεις: Θεραπείες που στοχεύουν τις μεταβολικές οδούς (π.χ. resmetirom, αγωνιστές υποδοχέα GLP-1, αγωνιστές PPAR). 4. Ο ρόλος του μικροβιώματος του εντέρου: Ο άξονας εντέρου-ήπατος παίζει κρίσιμο ρόλο στον μεταβολισμό και τη φλεγμονή του ήπατος, ενώ οι παρεμβάσεις που στοχεύουν στο μικροβίωμα αποτελούν σημαντική προσέγγιση.

Συμπέρασμα: Η πρόληψη της μεταβολικής ηπατικής νόσου απαιτεί μια πολυπαραγοντική προσέγγιση που ενσωματώνει παρεμβάσεις στον τρόπο ζωής, φαρμακοθεραπεία και ρύθμιση του μικροβιώματος του εντέρου. Οι μελλοντικές έρευνες θα πρέπει να επικεντρωθούν σε εξατομικευμένες στρατηγικές.

Σπύρος Μοσκόβου
Ελληνική Σύνταξη Deutsche Welle

60 χρόνια Deutsche Welle: Ένας αγώνας για την ελευθερία και τη γλώσσα.

Το Ελληνικό Πρόγραμμα της Deutsche Welle έλκεισε πέρυσι τα 60 του χρόνια. Εξέπεμψε για πρώτη φορά στα βραχεία το 1964, αλλά ανδρώθηκε πολιτικά και δημοσιογραφικά γύρω στο 1969, όταν μεσούσης της δικτατορίας στην Ελλάδα υιοθέτησε μια ανένδοτη αντιχουντική στάση που επιβραβεύθηκε μέσα σε λίγους μήνες με μια απρόσμενη ακροαματικότητα. Σύμφωνα με τις μετρήσεις της εποχής τρία εκατομμύρια Έλληνες συντονίζονταν κάθε βράδυ στην μπάντα των βραχέων για να ακούσουν την αλογόριτη «φωνή της ελευθερίας» από την Κολωνία. Ήταν και η πρώτη θετική επένδυση της μεταπολεμικής Γερμανίας στην καθημαγμένη από την Κατοχή Ελλάδα.

Οι συνάδελφοι εκείνης της εποχής κυριολεκτικά δεν είχαν άλλο στον νου παράξ ελευθερία και γλώσσα», μια παράδοση που μεταδίδεται από τη μια γενιά στην άλλη και διαπνέει τη σύνταξη μέχρι σήμερα. Κορυφαίος σχολιαστής τον καιρό της δικτατορίας ήταν και ο συγγραφέας Αλέξανδρος Σχινάς με την αλησμόνητη υποβλητική φωνή του. Αμέσως μετά τη μεταπολίτευση αφιέρωσε μια σειρά εκπομπών στο γλωσσικό ζήτημα που δημοσιεύθηκαν το 1977 με τίτλο: «Για την υπεράσπιση της ελληνικής εγκεφαλοκρηπίδας» (ειδ. Κέδρος). Σε μια περίοδο που το δίλημμα δημοτική ή καθαρεύουσα είχε πια ξεπεραστεί από τα πράγματα αλλά επιβίωνε σαν φάντασμα στη δημόσια συζήτηση ο Σχινάς συνηγορούσε υπέρ μιας γλώσσας πλούσιας σε εκφραστικότητα και υφολογικά επίπεδα.

Γεωργία - Δήμητρα Μοσχοβίτη
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

*Γλωσσικές αναπαραστάσεις της «ελληνικότητας»
και κατασκευή ταυτοτήτων στα ομογενειακά ΜΜΕ.*

Η γλώσσα, προφορική και γραπτή, ως το πρωταρχικό μέσο επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην κατασκευή ταυτοτήτων σε άτομα και ομάδες. Η επιστήμη της Κοινωνιογλωσσολογίας, εξετάζει τις διαφορετικές γλωσσικές, υφολογικές, εκφραστικές και εννοιολογικές επιλογές με βασικό γνώμονα ότι αυτές αντανακλούν, κατασκευάζουν και κάποιες φορές αμφισβητούν κοινωνικούς ρόλους, ταυτότητες και σχέσεις εξουσίας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μελέτη των γλωσσικών επιλογών στα δημοσιογραφικά κείμενα, τα οποία συνιστούν έναν από τους κύριους μηχανισμούς διάδοσης ιδεών και αποτύπωσης φαινομένων της κοινωνικής πραγματικότητας. Η μελέτη θα εστιάσει στον τρόπο με τον οποίο κατασκευάζονται οι κοινωνιογλωσσικές ταυτότητες των αρθρογράφων σε δημοσιογραφικά κείμενα των ομογενειακών ΜΜΕ [ηλεκτρονικός Τύπος] και δη η κατασκευή της 'ελληνικής ταυτότητας'. Τα κείμενα αυτά, όπως είναι φανερό, λόγω των ρητών και υπόρρητων μηνυμάτων που φέρουν αποτελούν μέσα διαπαιδαγώγησης και εκπαιδευτικά εργαλεία, ενισχύοντας συγκεκριμένα κοινωνικά πρότυπα και στάσεις για την κοινότητα της ελληνικής ομογένειας. Μέσω της παρούσας ερευνητικής μελέτης θα φωτιστεί η σύνδεση μεταξύ γλώσσας και ταυτότητας, συμβάλλοντας στον ευρύτερο διάλογο για τη συμβολή της γλωσσικής εκπαίδευσης στην κατάκτηση του Κριτικού Γραμματισμού στο σχολικό –και όχι μόνο– περιβάλλον.

Ιωάννα Μουσικούδη
Aix-Marseille TELEMMe - AMU-CNRS

*Ομογενειακά ΜΜΕ στη Γαλλία: το ραδιοφωνικό «Ελληνικό Κομπλόι»,
το περιοδικό «Ακρόπολις» και η «Ελληνική Διασπορά στη Γαλλία».*

Η ελληνόφωνη εκπομπή, το «Ελληνικό Κομπλόι», άρχισε να μεταδίδεται στην περιοχή της Μασσαλίας το 1983, εποχή δημιουργίας των ανεξάρτητων ραδιοφωνικών σταθμών FM. Ήταν η πρώτη εκπομπή που μετέδωσε στα ελληνικά ειδήσεις και τραγούδια, και αποτέλεσε σημείο αναφοράς για τους ομογενείς της περιοχής. Σταμάτησε να μεταδίδεται το 2018, μετά από απόφαση του ραδιοφωνικού σταθμού που τη φιλοξενούσε. Το ελληνικό γαλλόφωνο διμηνιαίο περιοδικό «Ακρόπολις» εκδιδόταν ανελλιπώς και αποστέλλονταν από το 1991 μέχρι το 2023 σε συνδρομητές στη Μασσαλία αλλά και σε όλη τη Γαλλία. Πριν την καθιέρωση των διαδικτυακών μέσων ενημέρωσης αποτέλεσε ένα από τα ελάχιστα μέσα πληροφόρησης της τοπικής κοινωνίας τόσο για τα νέα της παροικίας, όσο και για τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις σε Ελλάδα και Κύπρο. Οι σελίδες του φιλοξένησαν άρθρα ιστορικών και ερευνητών, απλών κατοίκων της περιοχής καθώς και εκπαιδευτικά και κοινοτικά νέα. Το 2005 δημιουργήθηκε η διγλωσση ιστοσελίδα «Ελληνική Διασπορά στη Γαλλία», η οποία συνεχίζει

και σήμερα να συμβάλλει στην προώθηση παγκοσμίως των νέων της ελληνικής ομογένειας της Γαλλίας.

Η προτεινόμενη ανακοίνωση έχει στόχο να παρουσιάσει και να ερευνήσει την ίδρυση, τους συντελεστές και την πορεία των τριών αυτών ομογενειακών μέσων μαζικής ενημέρωσης και να φωτίσει τη συμβολή τους στη διατήρηση της ελληνικότητας της γαλλικής ομογένειας.

Βασιλική Μπαφατάκη
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Ζητήματα επικοινωνίας και βιοηθικής.
Το πεδίο της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής
και οι σύγχρονες εξελίξεις.

Η ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή (ΥΑ) αποτελεί ένα ραγδαία εξελισσόμενο πεδίο που ενσωματώνει επιστημονικές, κοινωνικές και ηθικές προκλήσεις. Οι καινοτόμες αναπαραγωγικές τεχνολογίες, όπως η εξωσωματική γονιμοποίηση, η μεταθανάτια γονιμοποίηση, η τεχνητή μήτρα, ανοίγουν νέους δρόμους στη δημιουργία οικογένειας, αλλά ταυτόχρονα εγείρουν ζητήματα αυτονομίας, συναίνεσης και δικαιωμάτων των μελλοντικών γενεών. Η αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ ιατρών, ασθενών και κοινωνίας είναι κρίσιμη για την κατανόηση των ηθικών και ψυχολογικών πτυχών των τεχνολογιών αυτών. Η έλλειψη διαφανούς πληροφόρησης μπορεί να οδηγήσει σε παρανοήσεις, στιγματισμό και αποπροσανατολισμό από τις ουσιαστικές βιοηθικές προκλήσεις.

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Παρότι αποτελούν βασικό φορέα ενημέρωσης, συχνά παρουσιάζουν τις εξελίξεις στην ΥΑ με υπεραπλουστευμένο ή δραματοποιημένο τρόπο, δημιουργώντας υπερβολικές ελπίδες ή ανησυχίες. Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτείται μια διεπιστημονική προσέγγιση που θα ενισχύσει τη διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων και θα προάγει την ισότιμη πρόσβαση στις αναπαραγωγικές τεχνολογίες.

Η ενίσχυση της βιοηθικής σκέψης και η διάχυση έγκυρης πληροφόρησης αποτελούν θεμέλια για τη βιώσιμη πρόοδο. Μέσα από υπεύθυνη επικοινωνία και συνεργασία ειδικών από διαφορετικούς κλάδους, η κοινωνία μπορεί να καλλιεργήσει εμπιστοσύνη και να προάγει έναν ουσιαστικό διάλογο για τις ηθικές, κοινωνικές και ψυχολογικές πτυχές της ΥΑ.

Χρήστος Μπεχλιβάνος
Larissa Net
Ένωση Συντακτών Θεσσαλίας, Εύβοιας και Στερεάς Ελλάδας
Συμπράξεις ελληνικών ομογενειακών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Διανύοντας το ένα τέταρτο του 21ου αιώνα οι εξελίξεις στην επιστήμη και την τεχνολογία διαμόρφωσαν ένα νέο τοπίο γεμάτο προκλήσεις για τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Σ' αυτό το αχαρτογράφητο τοπίο προσφέρουν ενημέρωση σε χρόνο dt, σε όλο τον κόσμο, όλα τα ΜΜΕ από κάθε Περιφέρεια. Για παράδειγμα η σιδηροδρομική τραγωδία του 2022 στα Τέμπη και οι πλημμύρες του 2023 στη Θεσσαλία ήταν παγκόσμια είδηση.

Στο νέο τοπίο με τη μεγάλη διείσδυση των ηλεκτρονικών εφημερίδων, την αξιοποίηση των κοινωνικών δικτύων, την επέλαση της Τεχνητής Νοημοσύνης, την απειλή της ελευθεροτυπίας από τα SLAPP's και τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα και την άμετρη διασπορά των fake news οφείλουμε όλοι να στηρίζουμε τα ΜΜΕ γιατί αποτελούν θεματοφύλακα στην ποιότητα της κάθε τοπικής ή κεντρικής εξουσίας και της ίδιας της Δημοκρατίας.

Η νέα μεγάλη πια πρόκληση είναι μία, οι συμπράξεις όλων των ελληνικών ομογενειακών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης με τα επαγγελματικά ΜΜΕ της Ελλάδας. Εμείς που τα υπηρετούμε μία ζωή, με μεράκι, θυσίες, δεοντολογία και αξίες έχουμε χρέος να

προχωρήσουμε σε συνέργειες για να αποτελεί η πραγματική είδηση και ανάλυση «όπλο» στη φαρέτρα κάθε Έλληνα, σε κάθε γωνιά της γης.

Παντελής Μπουκάλας
εφημερίδα «Καθημερινή»

Γνωρίσματα του νεοελληνικού δημοσιογραφικού λόγου.

Η ελληνική γλώσσα, και ο ελληνικός πολιτισμός γενικότερα, στις ποικίλες φάσεις τους, δεν έπαψαν ποτέ να δανείζονται – γράμματα, λέξεις, αντικείμενα και τεχνικές κατασκευές τους, μύθους, ακόμα και θεότητες. Σχεδόν πάντοτε όμως δοκίμαζαν να αφομοιώσουν τα δάνειά τους, να τα εντάξουν στο δικό τους σύστημα, είτε για το απλό κλιτικό σύστημα μιλάμε είτε για το σύστημα σκέψης και γενικότερων παραδοχών για τα ανθρώπινα. Και πιθανόν εξαιτίας αυτής της συνειδητής προσπάθειας να μετατραπούν τα δάνεια σε κοινά κτήματα, ο Πλάτων, στο σύγγραμμά του *Επινομίς*, έδινε την εξής διαβεβαίωση: «Ό,τιπερ αν Έλληνες βαρβάρων παραλάβωσι, κάλλιον τούτο εις τέλος απεργάζονται».

Και στην τωρινή της φάση η νεοελληνική γλώσσα –και κατεξοχήν η ομιλουμένη και γραφομένη των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης– εισάγει όρους άλλων γλωσσών, πρωτίστως της αγγλικής, της οικουμενικής κοινής κατά κάποιον τρόπο. Σωστά, πολύ σωστά πράττει εισάγοντάς τους, εφόσον τους χρειάζεται. Κίνδυνος αφελληνισμού της ίδιας μας της γλώσσας ή θανάτου της δεν υπάρχει, κι ας επιμένουν αντιεπιστημονικότητα οι συνήθεις μοιρολογητές. Η αγγλική παραμένει αγγλική παρότι έχει ενισχύσει τον κορμό της με χιλιάδες λέξεις ελληνικές ή ελληνόμορφες, δηλαδή πλασμένες με ελληνικά συνθετικά, που όμως πρωτοσμίζανε σε μία λέξη στην αγγλική.

Μπορούμε όμως να ισχυριστούμε κι εμείς σήμερα ό,τι έλεγε ο Πλάτων στον καιρό του; Δύσκολο, πολύ δύσκολο. Αντίθετα, είναι πολύ εύκολο να διαπιστώσει όποιος επισκέπτεται συχνά τα Μέσα, πως, είτε από πνευματική νωχέλεια είτε από ζιपाσιά, δανειζόμαστε όρους που δεν τους έχουμε την παραμικρή ανάγκη και τους οποίους δεν κάνουμε την παραμικρή προσπάθεια να υποτάξουμε στους κανόνες της δικής μας γλώσσας. Η ξενομανία μάλιστα αναιρεί και κατακτήσεις των περασμένων δεκαετιών, αφού επιστρέφει, για παράδειγμα, στην ακλισία ξένων λέξεων, που ωστόσο μέχρι χθες ακόμα χρησιμοποιούνταν συμμορφωμένες στη δική γλωσσική νόρμα.

Και πάλι, η γλώσσα μας ουδένα κίνδυνο διατρέχει. Εκτός όμως από ανόητο, είναι και αποκαλυπτικό βαθύτερης νοοτροπίας το να λέμε «τα γκολς» ή «τα φάουλς», θαρρείς και δεν αρκεί το άρθρο «τα» για να δηλώσει προκαταβολικά τον πληθυντικό, και την ίδια στιγμή να λέμε και να γράφουμε, άκλιτα και άκριτα, «της Σαχάρα», «της Αλάσκας» και «της Αριζόνας». Οδεύουμε άραγε και προς τη γενική «της Βοστώνης»;

Ελένη Μπούρου
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Γλωσσικές αναπαραστάσεις των έμφυλων ταυτοτήτων στην κινηματογραφική ταινία «Ευτυχία».

Η παρούσα εισήγηση εξετάζει τη δυναμική της ελληνικής γλώσσας στην κατασκευή έμφυλων ταυτοτήτων και στερεοτύπων, αναλύοντας τη χρήση της στην κινηματογραφική ταινία *Ευτυχία* (2019). Ειδικότερα, εστιάζει στην προβολή των έμφυλων αντιλήψεων μέσα από δύο χαρακτηριστικές σκηνές της ταινίας, με σκοπό να αναδείξει τη σύνδεση της γλώσσας, φύλου και κοινωνίας. Το θεωρητικό πλαίσιο βασίζεται στην Κοινωνιογλωσσολογία, αναλύοντας τη γλώσσα ως εργαλείο κατασκευής ταυτοτήτων και αναπαραγωγής κοινωνικών ρόλων. Η μεθοδολογία περιλαμβάνει την Κριτική Ανάλυση Λόγου ενώ η κειμενική και οπτική ανάλυση των σκηνών γίνεται με έμφαση στον τρόπο που η γλώσσα αναπαριστά ή αμφισβητεί τα παραδοσιακά έμφυλα στερεότυπα. Η σύνδεση με τα ομογενειακά ΜΜΕ έγκειται στο γεγονός ότι τα ΜΜΕ της διασποράς, χρησιμοποιώντας την ελληνική γλώσσα, διαδραματίζουν κρίσιμο

ρόλο στη διατήρηση και διαμόρφωση των πολιτιστικών ταυτοτήτων των ομογενών. Αντίστοιχα, η γλώσσα στην ταινία *Ευτυχία* λειτουργεί ως μέσο αναπαραγωγής και ανατροπής των πολιτισμικών προτύπων, προσφέροντας μια δυναμική για την ανασύνθεση των έμφυλων ρόλων στην ελληνική κοινωνία και στο εξωτερικό. Στο πλαίσιο αυτό, η έρευνα αναδεικνύει τις προκλήσεις και τις προοπτικές που παρουσιάζουν τα ομογενειακά ΜΜΕ για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό, με στόχο τη διατήρηση της πολιτισμικής κληρονομιάς και την προώθηση της κοινωνικής αλλαγής.

Μαριλίνα Νταουντάκη
Τηλεοπτικός Σταθμός Alpha
Εφημερίδα Ελευθερία Λονδίνου

*Η γλώσσα της ομογενειακής εφημερίδας του Λονδίνου ως μέσο ενημέρωσης της διασποράς.
Γλωσσικές προκλήσεις, αξιολόγηση αναγνωστικής ικανότητας, αναστοχασμός του ρόλου της ομογενειακής εφημερίδας.*

Αυτή η ανακοίνωση αναφέρεται στη γλώσσα που χρησιμοποιείται στην ομογενειακή εφημερίδα, ως μέσο ενημέρωσης της διασποράς, και στο κατά πόσο αυτή ανταποκρίνεται στις ανάγκες του αναγνωστικού κοινού, αναστοχάζόμενοι τον ρόλο της ομογενειακής εφημερίδας στη διάσωση και διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού. Θα εξετάσουμε τις γλωσσικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αναγνώστες της διασποράς του Λονδίνου, οι οποίοι συχνά παρουσιάζουν χαμηλές προσληπτικές δεξιότητες στον επίσημο ελληνικό λόγο. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η διεξαγωγή μιας έρευνας για την κατανόηση πολύπλοκων κειμένων από αναγνώστες πρώτης, δεύτερης, τρίτης και τέταρτης γενιάς από την Ελλάδα και την Κύπρο που ζουν στο Λονδίνο, με στόχο να αξιολογηθούν οι γλωσσικές τους ικανότητες στην κατανόηση του γραπτού λόγου και να διαμορφωθούν προτάσεις για την ενίσχυση της προσφοράς των παροικιακών μέσων ως μέσων διάδοσης και διάσωσης της ελληνικής γλώσσας και του Ελληνικού πολιτισμού.

Ευαγγελία Ντζάνη
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Brown University, RI, USA

Ο ρόλος της ελληνικής γλώσσας ως διαμεσολαβητής της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων ψυχικής υγείας σε πληθυσμούς προσφύγων.

Το καθεστώς αναγκαστικής μετανάστευσης περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, μια πολιτισμική αλλαγή στο γλωσσικό περιβάλλον. Εκτός από τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και τα επαγγελματικά επιτεύγματα, η τρέχουσα επιστημονική τεκμηρίωση δείχνει ότι αυτή η αλλαγή, όταν σχετίζεται δε με γλωσσικά εμπόδια και γλωσσική ασυμφωνία, μπορεί να επηρεάσει την υγεία. Σε επίπεδο παρεμβάσεων, διερευνάται το προστατευτικό αποτέλεσμα στρατηγικών που βελτιώνουν την κατάκτηση επάρκειας στη γλώσσα υποδοχής και δημιουργικών γλωσσικών δραστηριοτήτων για νέους μετανάστες και πρόσφυγες. Το πρόγραμμα Healing Roots, που τιμήθηκε με το βραβείο Columbia World Projects Impact Award το 2024, αναπτύσσει έναν Οδικό Χάρτη Τεκμηρίων Ψυχικής Υγείας, ένα διαδικτυακό, ανοιχτής πρόσβασης, φιλικό προς τον χρήστη εργαλείο που έχει σχεδιαστεί για να οργανώνει την υπάρχουσα έρευνα σχετικά με τις παρεμβάσεις ψυχικής υγείας των προσφύγων και θα επιτρέψει στους ενδιαφερόμενους να εντοπίσουν αποτελεσματικές στρατηγικές για την εφαρμογή στοχευμένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας για πρόσφυγες. Στο πλαίσιο του έργου Healing Roots, σκοπεύουμε να αποτιμήσουμε συστηματικά την αξιοπιστία της διαθέσιμης δημοσιευμένης τεκμηρίωσης σχετικά με τη γλώσσα ως παράγοντα που επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων ψυχικής υγείας σε πληθυσμούς αναγκαστικής μετανάστευσης. Εφαρμόζοντας μια προσέγγιση συν-δημιουργίας, σκοπεύουμε επίσης να αξιολογήσουμε αν και πώς θα

μπορούσαν να ενσωματωθούν στρατηγικές σχετικά με την ελληνική γλώσσα στις παρεμβάσεις ανθεκτικότητας στην ψυχική υγεία των προσφύγων.

Τζένη Παγγέ

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

*Επιστήμη και Ηθική. Μια σύγχρονη ανάγνωση
ενός κειμένου από τον Εθνικό Κήρυκα το 1926.*

Θέματα επιστήμης και ηθικής έχουν αλλάξει ριζικά από το 1926 μέχρι σήμερα. Ο 20ός αιώνας, με τις μεγάλες επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις, συνέβαλε σημαντικά στην πρόοδο της ανθρωπότητας χωρίς όμως στις πρώτες δεκαετίες του να δώσει έμφαση στα μεγάλα ηθικά ζητήματα. Ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον άρθρο της εποχής του 1926 από τον Εθνικό Κήρυκα, έθετε το ερώτημα εάν τα έθνη με ανεπτυγμένη την επιστήμη διαθέτουν και ανώτερη ηθική σε σύγκριση με τα άλλα έθνη. Μέσα από το ίδιο άρθρο του 1926 αναφέρεται ότι η επιστήμη και η ηθική είναι δύο ανεξάρτητες έννοιες, όπως το λάδι και το νερό που δύσκολα αναμειγνύονται. Σήμερα, οι έννοιες της επιστήμης και της ηθικής είναι πιο αλληλένδετες από ποτέ. Η επιστήμη ερευνά τον κόσμο γύρω μας, βελτιώνει την ποιότητα ζωής, ενισχύει την κριτική σκέψη και προσφέρει λύσεις σε πολύπλοκα προβλήματα μέσω συστημικών προσεγγίσεων. Ωστόσο, δημιουργεί νέα ηθικά διλήμματα, όπως η κατάχρηση της τεχνολογίας, η άνιση κατανομή των πόρων και η διασπορά της παραπληροφόρησης. Συνεπώς, αν και η τεχνολογία και η καινοτομία έχουν αναβαθμίσει το σύγχρονο βιοτικό επίπεδο, δεν έχουν καταφέρει να μειώσουν ουσιαστικά τη φτώχεια και τις κοινωνικές ανισότητες. Οι επιστημονικές εξελίξεις, με έμφαση στην Τεχνητή Νοημοσύνη, συνεχίζουν να διαμορφώνουν το μέλλον, καθιστώντας τα ζητήματα ηθικής πιο επίκαιρα και αναγκαία από ποτέ, προκειμένου να διασφαλιστεί το συλλογικό καλό, με έμφαση στη συμπερίληψη και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

[Acknowledgments: This program is co-financed by the European Union (European Social Fund – ESF) and Greece through the Operational Programme “Human Resources and Social Cohesion”, «ΕΣΠΑ 2021-2027», in the context of the project “Support for Internationalization Activities of the University of Ioannina, ‘ICT in Education: Applications in Natural, Social and Health Sciences’” – MIS: 6004807].

Κωνσταντίνος Πάντος

«GENESIS Αθηνών», ΜΥΑ «GENESIS Αθηνών»,

ΜΥΙΑ «GENESIS Κρήτης», ΜΥΙΑ «GENESIS Θεσσαλίας-Αθηνών»,

ΜΥΙΑ «GENESIS Θράκης-Αθηνών», ΜΥΙΑ «Genesis Athens – Bucharest»,

ΜΥΙΑ «The 1st Affiliated Hospital of AnHui University – Genesis Athinon»

Ελληνική Εταιρεία Αναπαραγωγικής Ιατρικής, ΕΛΙΤΟΥΡ,

Παγκόσμιο Ιπποκράτειο Ινστιτούτο Ιατρών – GDHI,

Πανεπιστήμιο An Hui Κίνας,

Πανεπιστήμιο Addis Ababa Αιθιοπίας

Η διπλωματία της υγείας στις σύγχρονες προκλήσεις: Υπογεννητικότητα – Υπογονιμότητα.

Η διπλωματία της υγείας καλείται να αντιμετωπίσει μια σειρά από σύγχρονες προκλήσεις, με την υπογεννητικότητα και την υπογονιμότητα να βρίσκονται στο επίκεντρο της διεθνούς συζήτησης. Αυτά τα ζητήματα δεν αφορούν μόνο την εσωτερική πολιτική των κρατών, αλλά έχουν και διακρατικές διαστάσεις που επηρεάζουν τη δημογραφία, την οικονομία και τη βιωσιμότητα των κοινωνικών συστημάτων. Η υπογεννητικότητα, δηλαδή η μείωση των γεννήσεων σε επίπεδα χαμηλότερα από το όριο αναπλήρωσης του πληθυσμού (2,1 παιδιά ανά γυναίκα), αποτελεί σοβαρό πρόβλημα για πολλές ανεπτυγμένες χώρες. Η αντιμετώπιση του φαινομένου απαιτεί συνδυασμένες πολιτικές που αφορούν, την οικονομική στήριξη των οικογενειών (επιδόματα, άδειες μητρότητας/πατρότητας), τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και ισορροπίας επαγγελματικής-προσωπικής ζωής και την προώθηση μέτρων για τη

μετανάστευση και την κοινωνική ένταξη νέων πληθυσμών. Σε διεθνές επίπεδο, η διπλωματία της υγείας επιδιώκει συνεργασίες για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και την ανάπτυξη πολιτικών που ενισχύουν τη δημογραφική αναζωογόνηση. Η υπογονιμότητα επηρεάζει περίπου 1 στα 6 ζευγάρια παγκοσμίως (ΠΟΥ, 2023) και μπορεί να προκληθεί από περιβαλλοντικούς, γενετικούς ή κοινωνικούς παράγοντες. Η παγκόσμια διπλωματία της υγείας ασχολείται με την έγκαιρη και έγκριτη ενημέρωση γυναικών και ανδρών αναπαραγωγικής ηλικίας για τα βιολογικά όρια της τεκνοποίησης και των ενημερωμένων επιλογών που έχουν στη διάθεσή τους σύμφωνα με τις προσωπικές τους αποφάσεις και τις αρχές της αυτοδιάθεσης και της αναπαραγωγικής τους αυτονομίας. Ασχολείται επίσης με την πρόσβαση σε θεραπείες γονιμότητας και τεχνολογίες υποβοηθούμενης αναπαραγωγής (ART) καθώς και τη ρύθμιση των βιοηθικών και νομικών ζητημάτων που προκύπτουν από τις τεχνολογίες υποβοηθούμενης αναπαραγωγής και της διαμόρφωσης ενιαίου διαπολιτισμικού και διακρατικού πλαισίου κοινωνικής συναίνεσης αλλά και με την έρευνα για περιβαλλοντικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη γονιμότητα (ρύπανση, τρόπος ζωής). Η συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων, διεθνών οργανισμών (όπως ο ΠΟΥ) και ιδιωτικών φορέων καθώς και μεμονωμένων πρωτοβουλιών είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη πολιτικών που διασφαλίζουν την υγεία της αναπαραγωγικής διαδικασίας και τη δημογραφική ισορροπία. Η υπογεννητικότητα και η υπογονιμότητα αποτελούν κρίσιμες προκλήσεις για τη διπλωματία της υγείας, απαιτώντας παγκόσμιες στρατηγικές και διακρατική συνεργασία. Η επένδυση σε προγράμματα υποστήριξης της οικογένειας, η έρευνα για την αναπαραγωγική υγεία και η διευκόλυνση πρόσβασης στις σχετικές θεραπείες είναι καθοριστικοί παράγοντες για τη βιώσιμη ανάπτυξη των κοινωνιών.

Νικολέτα Παπαδόγιαννη
Grecian Echoes – Ελληνική Ηχώ

Ραδιοφωνικός λόγος και Ελληνική γλώσσα. Η συμβολή του Ελληνοαμερικανικού ραδιοφωνικού προγράμματος Grecian Echoes Ελληνική Ηχώ στη διατήρηση της Ελληνικής ταυτότητας και την προώθηση του Ελληνικού πολιτισμού στην Αμερική.

Το ραδιόφωνο αποτελεί το αγαπημένο μέσο ενημέρωσης για τους νέους στις Ηνωμένες Πολιτείες και το αποτελεσματικότερο όσον αφορά την προώθηση και εμπορία των προϊόντων. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία το 88% των Αμερικανών ακούνε ραδιόφωνο σε εβδομαδιαία βάση και περισσότεροι Αμερικανοί συντονίζονται στο ραδιόφωνο απ' ό,τι επισκέπτονται τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Υπό αυτό το πρίσμα, η σημασία του ραδιοφωνικού λόγου στην εκμάθηση και διατήρηση της Ελληνικής γλώσσας στις Ηνωμένες Πολιτείες καθίσταται ουσιαστική. Η μετάδοση της Ελληνικής γλώσσας επιτυγχάνεται μέσα από τον σύντομο, απλό και κατανοητό λόγο του ραδιοφώνου. Στόχος και επιδίωξη του κάθε ομογενειακού ραδιοφώνου που απευθύνεται σ' ένα ανομοιογενές ως προς την κατανόηση του λόγου ακροατήριο οφείλει να είναι πρωτίστως η εκπαίδευση του ακροατηρίου με την ταυτόχρονη ενημέρωση και ψυχαγωγία του. Ο ομογενειακός ραδιοφωνικός σταθμός Ελληνική Ηχώ – Grecian Echoes για πάνω από 78 χρόνια κρατά ζωντανή τη φωνή της Ελλάδας στην Αμερική μέσα από τον ελληνικό στίχο, την καθημέρα, το διάγγελμα του Πρωθυπουργού στους ομογενείς και το κυριακάτικο θρησκευτικό μήνυμα της Μητρόπολης. Είναι ο συνδετικός κρίκος της Ελληνοαμερικανικής Κοινότητας με την Ελληνική γλώσσα και τη μητέρα πατρίδα.

Γιώργος Πατούλης
Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών
Ελληνικό Συμβούλιο Τουρισμού Υγείας – Ελιτούς
Παγκόσμιο Ιπποκράτειο Ινστιτούτο Ιατρών
Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων – ΕΔΔΥΠΠΥ

*Η ανάπτυξη του τουρισμού υγείας – ευεξίας μέσω της παγκόσμιας προώθησης
της ιπποκρατικής ηθικής και του ιπποκρατικού όρκου.*

Η ανάπτυξη του Τουρισμού Υγείας και Ευεξίας αποτελεί έναν δυναμικά αναπτυσσόμενο κλάδο, με σημαντικές προοπτικές για την Ελλάδα. Η παγκόσμια προώθηση της Ιπποκρατικής Ηθικής και του Ιπποκρατικού Όρκου μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα στην ενίσχυση αυτού του τομέα. Οι αρχές του Ιπποκράτη, όπως η ηθική στην ιατρική πράξη, η ιατρική αριστεία, η ολιστική προσέγγιση στην υγεία και η σύνδεση του ανθρώπου με τη φύση, ευθυγραμμίζονται με τις σύγχρονες τάσεις ευεξίας και ιατρικού τουρισμού. Μέσω στοχευμένων δράσεων προώθησης, η Ελλάδα μπορεί να καθιερωθεί ως παγκόσμιο κέντρο Τουρισμού Υγείας, αξιοποιώντας τη μακροχρόνια ιατρική της παράδοση, τις σύγχρονες υποδομές και το φυσικό της περιβάλλον. Η ενσωμάτωση της Ιπποκρατικής φιλοσοφίας σε ιατρικά κέντρα, ιαματικά λουτρά και προγράμματα ευεξίας μπορεί να προσελκύσει επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Έτσι, η χώρα θα ενισχύσει το τουριστικό της προϊόν, προσφέροντας μια μοναδική εμπειρία που συνδυάζει την ιατρική, την ηθική και την ολιστική φροντίδα της υγείας.

Αλεξάνδρα Παυλάκη
Εκπαιδευτήρια «Θεμιστοκλής»

*«Η γλώσσα πρώτη μαθήσεως δι' ης έξεστι τας άλλας μαθείν»
Αντισθένης, 445-360 π.Χ.*

Η Αλεξάνδρα Παυλάκη, γενική διευθύντρια και ιδιοκτήτρια των εκπαιδευτηρίων «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» μαζί με τη μαθήτριά της Α' λυκείου των Εκπαιδευτηρίων Άρτεμη Μαραβέλια θα παρουσιάσουν καινοτόμες δραστηριότητες και καλές πρακτικές σχετικά με τη διδασκαλία, τη βαθιά γνώση, τη μεγάλη αξία και προσφορά της ελληνικής γλώσσας. Μέσα από τα κείμενα της λογοτεχνίας, αποφθέγματα αρχαίων και νεότερων φιλοσόφων, μύθων του Αισώπου, Δημοτικών τραγουδιών αλλά και δανείων προς άλλες γλώσσες, θα εντυπώσουν στην ουσία των λέξεων, των εννοιών, των κειμένων. Γιατί όπως αναφέρει ο κυνικός φιλόσοφος Αντισθένης (445-360 π.Χ.): «Η γλώσσα πρώτη μαθήσεως δι' ης έξεστι τας άλλους μαθείν». Δηλαδή: Η μελέτη της γλώσσας αποτελεί την πρώτη μελέτη που σου επιτρέπει να μάθεις οτιδήποτε άλλο. Επίσης μέσα από τα προγράμματα Erasmus+ στα οποία συμμετέχουν τα εκπαιδευτήρια «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» προσπαθούν να διαδώσουν και να διασώσουν τον Ελληνικό Πολιτισμό και τις Διαχρονικές του αξίες. Ηθική – Δημοκρατία – Σεβασμό στον άνθρωπο – Ελευθερία Λόγου – Αρετή, και το πιο σημαντικό το «Γνώθι σαυτόν».

Αιμίλιος Περδικάκης
Αθηναϊκό και Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων

Τα «νέα Μέσα», η νέα πραγματικότητα, η διασπορά και η ομογένεια.

Μια σύντομη επισκόπηση της νέας πραγματικότητας που διαμορφώνεται με την ευρεία χρήση του Διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα, ποιες είναι οι δυνατότητες για την επικοινωνία και την ενημέρωση και ποιοι είναι οι κίνδυνοι από την παραπληροφόρηση και τις ψευδείς ειδήσεις (fake news). Πώς τα πρακτορεία ειδήσεων – συμπεριλαμβανομένου ασφαλώς του ΑΠΕ-ΜΠΕ– μπορούν, ως πάροχοι ειδησεογραφικού υλικού, να μετατραπούν σε θεματοφύλακες της αλήθειας και της αντικειμενικής ενημέρωσης. Παράλληλα, πώς μπορούν ν' αναδειχθούν σε κόμβο διαδραστικής επικοινωνίας με τη διασπορά και την ομογένεια και να συμβάλλουν κατ' αυτόν τον τρόπο και στην εκπαιδευτική διαδικασία σε ό,τι αφορά τη γλώσσα και τον πολιτισμό.

Δημήτρης Πεφάνης
CNN Greece

Ψηφιακά μέσα και ομογένεια – Διατηρώντας ζωντανό τον δεσμό.

Τα τελευταία 25 χρόνια, από την πρώιμη ανάπτυξη των ψηφιακών ΜΜΕ στην Ελλάδα, μέχρι το σημερινό, ενδεχομένως κορεσμένο μηντιακό τοπίο, η σχέση της ομογένειας με τα ελληνικά ψηφιακά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης είναι καθημερινή και διαρκώς εντεινόμενη.

Τα ψηφιακά μέσα, είτε αυτά αφορούν τη γενική ειδησιογραφία είτε εξειδικευμένα κομμάτια της επικαιρότητας λειτουργούν ως μια «ζωντανή γέφυρα» ανάμεσα στην ομογένεια και την Ελλάδα. Την ίδια στιγμή, αποτελούν βασική πηγή ενημέρωσης, άντλησης πληροφορίας αλλά και εν δυνάμει συνεργασιών για τα ίδια τα ομογενειακά μέσα.

Παράλληλα, λειτουργούν ως καθημερινός παγκόσμιος δεσμός, τόσο σε επίπεδο επικαιρότητας όσο και σε σχέση με τη διατήρηση της επαφής με τη γλώσσα, αναλαμβάνοντας και εκπαιδευτικό χαρακτήρα, ιδιαίτερα μεταξύ των ομογενών δεύτερης και τρίτης γενιάς ανά τον κόσμο.

Στο πλαίσιο των εργασιών του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου παρουσιάζεται σχέση που έχει αναπτυχθεί ανάμεσα στα ψηφιακά μέσα της Ελλάδος και την ομογένεια την τελευταία 25ετία με έμφαση στη σημερινή κατάσταση. Αξιοποιώντας ποσοτικά αλλά και ποιοτικά χαρακτηριστικά καθώς και χαρακτηριστικές μελέτες περίπτωσης αναδεικνύεται ο ρόλος που έχουν παίξει διαχρονικά και παίζουν σήμερα τα ψηφιακά ελληνικά μέσα ενώ παράλληλα αναδεικνύονται οι ευκαιρίες και οι προκλήσεις που προκύπτουν σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο τεχνολογικό και δημοσιογραφικό τοπίο.

Αλεξάνδρα Πιστοφίδου

Αυστριακή Επιτροπή για την Επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα
Όμιλος Μέσων Ενημέρωσης Herphaestus Wien

Τα Μέσα Ενημέρωσης της διασποράς ως θεματοφύλακες της Ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Με την ιδιότητα της Ιδρύτριας και Προέδρου της Αυστριακής Επιτροπής για την Επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα και εκπροσωπώντας τον Όμιλο Μέσων Ενημέρωσης Herphaestus Wien, θα παρουσιάσω τον καθοριστικό ρόλο των Μέσων Ενημέρωσης της Διασποράς στην ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση, την παρακίνηση και τη συμμετοχή του κοινού, με επίκεντρο τον Αρχαίο Ελληνικό Πολιτισμό και την Κληρονομιά.

Αξιοποιώντας την εμπειρία μου μέσα από ομιλίες σε ευρωπαϊκά και διεθνή συνέδρια, δημοσιευμένα άρθρα και συμμετοχές σε διάφορες πλατφόρμες επικοινωνίας, θα καταδείξω επίσης τη διαρκή πολιτιστική και ιστορική σημασία των Γλυπτών του Παρθενώνα και τις συνεχιζόμενες προσπάθειες για την επανένωσή τους.

Βίλλυ Πολίτη

Ελληνική Κοινότητα Καΐρου
Εφημερίδα και ιστοσελίδα «Νέο Φως»

ΜΜΕ της διασποράς και σύγχρονες κρίσεις (μνημονιακή, προσφυγική, κλιματική, πολεμική, ενεργειακή). Γλωσσικές αναπαραστάσεις στον Αιγυπτιακό τύπο.

Η Ελληνική Κοινότητα Καΐρου, η οποία εκδίδει την παροιιακή εφημερίδα «ΝΕΟ ΦΩΣ» και έχει και δική της ιστοσελίδα με την ονομασία ekkairo.org, συμμετέχει στο 11ο Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο με θέμα ομιλίας: ΜΜΕ της διασποράς και σύγχρονες κρίσεις (μνημονιακή, προσφυγική, κλιματική, πολεμική, ενεργειακή). Γλωσσικές αναπαραστάσεις και συμβολισμοί.

Η ομιλία αρχίζει με μια μικρή ιστορική αναδρομή στον Αιγυπτιώτικο τύπο του Καΐρου ξεκινώντας από τις αρχές του 1900 και φθάνοντας μέχρι σήμερα. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά – ενημέρωση για τα σημερινά ΜΜΕ της Κοινότητας και το πεδίο δράσης τους. Ακολουθεί η ανάλυση του θέματος της ομιλίας εστιάζοντας γενικά στον ρόλο των ΜΜΕ της Διασποράς στις Σύγχρονες κρίσεις και τη σύγκρισή τους με τα ΜΜΕ της Ελλάδος. Τα ΜΜΕ της διασποράς, αν και συχνά μικρότερα σε μέγεθος σε σχέση με τα κεντρικά μέσα, παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ενημέρωση και τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης των μεταναστευτικών ή προσφυγικών κοινοτήτων και στους απόδημους. Οι κρίσεις, όπως η μνημονιακή, η προσφυγική, η κλιματική, η πολεμική, και η ενεργειακή, επηρεάζουν άμεσα αυτές τις κοινότητες, καθώς έχουν είτε προσωπικό είτε έμμεσο αντίκτυπο στην καθημερινότητά τους. Οι γλωσσικές αναπαραστάσεις που χρησιμοποιούνται στις καλύψεις κρίσεων είναι πολυδιάστατες και εξαρτώνται από τις τοπικές και πολιτικές συνθήκες, όπως και από την εθνική ταυτότητα και από το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Στο τέλος η ομιλία κλείνει με το πώς αντιμετωπίζουν τα δικά μας ΜΜΕ τις κρίσεις αυτές.

Nicolas Prevelakis
Harvard University

Μύθοι και πραγματικότητες για την Ελλάδα εκτός Ελλάδας. Μια δεκαετής ανασκόπηση.

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, η διεθνής αντίληψη για την Ελλάδα έχει επηρεαστεί σημαντικά από την οικονομική της κρίση, δημιουργώντας ένα περίπλοκο δίκτυο μύθων και πραγματικότητας. Ιστορικά και πολιτισμικά στοιχεία που προέρχονται από την ελληνική αρχαιότητα, τη θρησκεία αλλά και τον τουρισμό έχουν κινητοποιηθεί για να ερμηνεύσουν την κρίση, δείχνοντάς μας πώς αυτά τα στοιχεία διαμορφώνουν τόσο τις σύγχρονες απόψεις όσο και τα διεθνή στερεότυπα για την Ελλάδα. Προκειμένου να κατανοηθούν πλήρως οι λεπτομέρειες της εικόνας της Ελλάδας στο εξωτερικό, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη ιστορικά προηγούμενα που έχουν επηρεάσει αυτές τις αντιλήψεις. Η ανάλυση αυτή μας βοηθά να καταλάβουμε τους διαρκείς μύθους και πραγματικότητες που σχετίζονται με την Ελλάδα και να εξετάσει τις επιπτώσεις τους για την εξελισσόμενη εικόνα της στην παγκόσμια σκηνή.

Σωτήριος Ν. Πράπας
Ερρίκος Ντυνάν Hospital Center
World Society of Cardiovascular & Thoracic Surgeons
The Euro-Asian Bridge Society Cardiovascular & Thoracic Surgeons
Λέξεις με ελληνική ρίζα στη σύγχρονη διεθνή ιατρική ορολογία.

Ένας σημαντικός αριθμός αγγλικών λέξεων στον τομέα της υγείας και της ιατρικής προέρχεται από την ελληνική γλώσσα, είτε άμεσα από τα αρχαία ελληνικά είτε έμμεσα μέσω των λατινικών και άλλων γλωσσών. Η παρούσα παρουσίαση εξερευνά τις ετυμολογικές ρίζες της ιατρικής ορολογίας, αναδεικνύοντας τη βαθιά επίδραση του ελληνικού πολιτισμού στην ανάπτυξη της δυτικής ιατρικής.

Από τους θεμελιωτές της ιατρικής, όπως ο Ιπποκράτης και ο Γαληνός, μέχρι τη χρήση ελληνικών προθεμάτων και επιθεμάτων για τη δημιουργία σύγχρονων όρων, ανακαλύπτουμε πώς αυτές οι γλωσσικές συνεισφορές έχουν διαμορφώσει την ανατομία, την παθολογία και τη γλώσσα των ιατρικών επαγγελματιών. Παραδείγματα περιλαμβάνουν λέξεις όπως «αρθρίτιδα», «σύμπτωμα», καθώς και πιο σύνθετους όρους όπως «ενδοσκόπηση» ή «οστεοπόρωση». Επίσης, εξετάζουμε τους πολιτισμικούς και διανοητικούς λόγους που εξηγούν τη διαχρονική προτίμηση στα ελληνικά για την ιατρική ορολογία.

Αυτή η ανάλυση όχι μόνο υπογραμμίζει τη γλωσσική κληρονομιά, αλλά συνδέει την ιστορική σημασία των ελληνικών επιτευγμάτων στην ιατρική, καλλιεργώντας μια βαθύτερη εκτίμηση για τον διαχρονικό ρόλο της γλώσσας στην υγεία.

Αργυρώ Σέγγου

Σταθμός Νότιας Αφρικής «Νέα Πανελλήνια Φωνή»

«Νέα Πανελλήνια Φωνή», ο λαμπαδηδρόμος της ελληνικής φλόγας στη Νότια Αφρική.

Στην ομιλία αυτή θα γίνει μια σύντομη αναδρομή στην ίδρυση και στην πολυετή διαδρομή του ελληνικού ομογενειακού ραδιοφωνικού σταθμού της Νότιας Αφρικής «Νέα Πανελλήνια Φωνή». Επίσης, θα να αναφερθούν τα είδη των εκπομπών του ραδιοφωνικού σταθμού κατά τη διάρκεια όλης του της πορείας και η συνεισφορά του σταθμού μέσω αυτών στη διάσωση, ενίσχυση και συνέχιση κατά αρχάς της ελληνικής γλώσσας, του πολιτισμού μας και της ιστορίας μας και της θρησκείας μας στην ελληνική ομογένεια. Θα γίνει αναφορά στο πως η Ν. Πανελλήνια Φωνή καθόρισε ως σημαντικός πυλώνας της ομογένειας τη διαμόρφωσή της κυρίως τα χρόνια που δεν υπήρχε το διαδίκτυο μεταφέροντας την πραγματικότητα και τις εξελίξεις της Ελλάδας και της Κύπρου όπως και της ομογένειας σε άλλες χώρες. Επιπλέον, θα γνωρίσουμε τον παιδευτικό της ρόλο τόσο μέσα από τα υπάρχοντα προγράμματά της αλλά και από τη συνεργασία με το ελληνικό σχολείο, τις κοινότητες, την εκκλησία και τις ελληνικές αρχές. Τέλος, θα ολοκληρωθεί η διαδρομή αυτή στο έργο της Νέας Πανελληνίας Φωνής με τις καταλυτικές για την πορεία της κρίσεις που επέφεραν οι τεχνολογικές αλλαγές και εξελίξεις, η πληθυσμιακή συρρίκνωση του ελληνισμού και η ανασφάλεια που επικρατεί στη Νότια Αφρική.

Συμεών Σιδηρόπουλος

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας,

Ελληνικός Οργανισμός Πολιτικών Επιστημόνων (HAPS).

Η δύναμη των λέξεων: Ελληνική Γλώσσα, ΜΜΕ

και οικοδόμηση υγειονομικής αντίληψης σε μια Κοινωνία των Πολιτών.

Η ελληνική γλώσσα, ως φορέας πολιτισμού και ταυτότητας, διαθέτει ανεκτίμητη δύναμη στη διαμόρφωση της υγειονομικής αντίληψης, ιδιαίτερα μέσω της αξιοποίησής της από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ). Στην εποχή της πληροφορίας, ο υγειονομικός αναλφαβητισμός –η αδυναμία κατανόησης βασικών πληροφοριών για την υγεία– αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην ισότιμη πρόσβαση στη φροντίδα και την ενδυνάμωση των πολιτών να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις. Η χρήση της ελληνικής γλώσσας με σαφήνεια, απλότητα και πολιτισμική ευαισθησία μπορεί να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα. Μέσα από τα ΜΜΕ, πολύπλοκα ζητήματα υγείας μπορούν να αποδοθούν με τρόπο κατανοητό και προσβάσιμο σε όλους, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη και τη συμμετοχή των πολιτών. Η σύνδεση της γλωσσικής επικοινωνίας με την πολιτισμική ταυτότητα ενισχύει την αποδοχή και την αποτελεσματικότητα των μηνυμάτων. Η συμβολή της κοινωνίας των πολιτών, οργανώσεων και κοινοτήτων είναι καθοριστική στην καταπολέμηση του υγειονομικού αναλφαβητισμού, δημιουργώντας τις βάσεις για μια πιο δίκαιη και ενημερωμένη κοινωνία. Μέσω της συντονισμένης δράσης, η ελληνική γλώσσα και τα ΜΜΕ μπορούν να αποτελέσουν καταλυτικούς παράγοντες για την ενίσχυση της ισότητας και της δημόσιας υγείας.

Χριστίνα Σιμοπούλου

e-enimerosi.com

e-enimerosi.com: Η Ελληνική Φωνή της διασποράς.

Σε έναν κόσμο όπου η πληροφορία ταξιδεύει με αστραπιαία ταχύτητα, η e-enimerosi.com δεν είναι απλώς μια ακόμη ενημερωτική ιστοσελίδα. Είναι η γέφυρα που ενώνει τους Έλληνες της διασποράς με την πατρίδα τους, ένας χώρος όπου η ενημέρωση συναντά τη γλώσσα, την κουλτούρα και την ψυχή του Ελληνισμού. Αποστολή μας δεν είναι μόνο να προσφέρουμε έγκυρη και άμεση ενημέρωση για όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα και τον κόσμο, αλλά να κρατήσουμε ζωντανή τη φλόγα της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού. Με άρθρα, αναλύσεις, συνεντεύξεις και αφιερώματα, αναδεικνύουμε τη δυναμική του Ελληνισμού σε κάθε γωνιά του πλανήτη και δίνουμε βήμα στις φωνές της ομογένειας. Η e-enimerosi.com είναι πολλά περισσότερα από ένα ειδησεογραφικό μέσο. Είναι ένας κοινός τόπος για όλους εμάς που, όπου κι αν βρισκόμαστε, κουβαλάμε μέσα μας την Ελλάδα. Είναι μια πλατφόρμα που σέβεται την παράδοση, προβάλλει το σύγχρονο ελληνικό πνεύμα και καλλιεργεί την ενότητα των Ελλήνων παγκοσμίως. Η e-enimerosi.com είναι ο προσορισμός όλων των ομογενών που αναζητούν μία ενημερωτική πηγή που δεν μεταδίδει απλώς ειδήσεις, αλλά χτίζει μια παγκόσμια ελληνική κοινότητα. Θέλουμε να γίνετε όλοι μέρος αυτής της δυναμικής διαδρομής για να κρατήσουμε ζωντανό τον Ελληνισμό όπου κι αν χτυπά η καρδιά του!

Πάνος Σόμπολος
Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών
(ΕΣΗΕΑ)

Ομογενειακά μέσα ενημέρωσης: Η ύπαρξή τους, η προσφορά τους και η χρησιμότητά τους.

Τεράστια είναι η προσφορά των ομογενειακών Μέσων Ενημέρωσης στην ομογένεια, στην πατρίδα μας την Ελλάδα, αλλά και στο κοινωνικό σύνολο γενικότερα. Παλαιότερα οι εφημερίδες και τα περιοδικά, στη συνέχεια το ραδιόφωνο και η τηλεόραση και τελευταία το διαδίκτυο, κρατούν τη συνοχή, το δέσιμο και την επαφή μεταξύ των ομογενών όλων των ηλικιών και κοινωνικών τάξεων, σ' όποια χώρα της υφής κι αν βρίσκονται και διαβιούν. Είναι ο συνδετικός κρίκος που τους κρατάει συμφιλιωμένους και αγαπημένους.

Τα Μέσα Ενημέρωσης είναι αυτά που ενημερώνουν σε εικοσιτετράωρη βάση τους ομογενείς για τα όσα συμβαίνουν στη χώρα που διαβιούν, για τα όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα, ενώ παράλληλα αναδεικνύουν τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζουν και συμβάλλουν με κάθε τρόπο στην επίλυσή τους. Παράλληλα είναι αυτά που προάγουν τον Ελληνικό πολιτισμό και την κουλτούρα μας, προβάλλουν και συντηρούν τα ήθη και έθιμα που υπάρχουν σε κάθε περιοχή της πατρίδας μας και οπωσδήποτε συμβάλλουν στη διατήρηση και διάδοση του αρχαίου πνεύματος των προγόνων μας.

Φυσικά δεν θα πρέπει να ξεχνάμε και τον σημαντικότερο ρόλο που παίζει η Εκκλησία στους ομογενείς μας. Είναι ιδιαίτερα μεγάλη η προσφορά και η βοήθειά της.

Ολοκληρώνοντας θα ήθελα να επισημάνω ότι η πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και της κοσμήτορος Νικολέττας Τσιτσανουδη Μαλλίδη για τη διοργάνωση αυτών των εκδηλώσεων φέτος στη Βοστώνη, είναι κάτι που γίνεται για πρώτη φορά και είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στους ομογενείς μας και στα Μέσα Ενημέρωσης της διασποράς. Μακάρι να μιμηθούν το πανεπιστήμιο Ιωαννίνων κι άλλα πανεπιστήμια, ιδρύματα και διάφοροι οργανισμοί.

Δέσποινα Στεφάνου
Université Paul-Valéry – Montpellier 3,
Ερευνητικό Εργαστήριο DIPRALANG
Τα ΜΜΕ ως εργαλείο διδασκαλίας γλώσσας και πολιτισμού.

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) συνιστούν μια εξαιρετικά σημαντική πηγή πληροφόρησης, με δυνατότητα πολυεπίπεδης αξιοποίησης και εφαρμογής. Η παραγωγή περιεχομένου όπως άρθρα, βίντεο, συνεντεύξεις και podcasts δεν περιορίζεται μόνο στην

ενημέρωση του ευρύτερου κοινού, αλλά προσφέρει και τη δυνατότητα εκπαιδευτικής χρήσης, ειδικά στον τομέα της γλωσσικής διδασκαλίας και εκμάθησης (π.χ. δεύτερη γλώσσα ή γλώσσα κληρονομιάς).

Σε ένα περιβάλλον όπου η τεχνολογία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την καθημερινότητα και τις εκπαιδευτικές πρακτικές, τα ΜΜΕ αναδεικνύονται σε καίρια εργαλεία για τη γλωσσική ανάπτυξη και τη διαπολιτισμική κατανόηση. Η παραγωγή αυθεντικού υλικού σε φυσική γλώσσα χρήσης επιτρέπει την άμεση σύνδεση της γλωσσικής εκμάθησης με το πολιτισμικό της πλαίσιο, ενισχύοντας την επικοινωνιακή ικανότητα, τη γλωσσική επάρκεια και την εξοικείωση με πολιτισμικά πρότυπα.

Επιπλέον, τα ΜΜΕ καθιστούν εφικτή τη διεπιστημονική προσέγγιση, ενοποιώντας την ανάλυση γλωσσικών και πολιτισμικών δεδομένων μέσω της ενσωμάτωσης κοινωνικών θεμάτων, παραδόσεων και καθημερινών πρακτικών. Αυτή η διαδικασία παρουσιάζεται με τρόπο σύγχρονο, διαδραστικό και ελυστικό, καθιστώντας την εκπαιδευτική διαδικασία πιο αποτελεσματική και προσιτή.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η συσχέτιση των ΜΜΕ με την εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων εκμάθησης που συνδυάζουν την τεχνολογία με τις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εκμάθηση ξένων γλωσσών (π.χ. ελληνικών, οξιτανικών, ιταλικών), όπου ενσωματώνονται υβριδικές προσεγγίσεις που ενισχύουν την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την ανάπτυξη διεπιστημονικών δεξιοτήτων.

Στέλιος Τακετζής COSMOS FM, Νέα Υόρκη

Μη κερδοσκοπικό κοινωφελές ραδιόφωνο. Ένα επιτυχημένο πείραμα που συνεχίζεται.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, ορισμένες ραδιοφωνικές συχνότητες έχουν παραχωρηθεί σε δημόσιους οργανισμούς, δήμους και άλλους φορείς για προγράμματα κοινής ωφέλειας, τα οποία διαχειρίζονται μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί. Σε μία τέτοια συχνότητα, το 1987, μια ομάδα οραματιστών ίδρυσε έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό και, μέσω αυτού, μίσθωσε δύο ώρες εκπομπής την εβδομάδα για ένα ελληνικό ραδιοφωνικό πρόγραμμα. Ήταν ένα πρωτοποριακό εγχείρημα, καθώς κάτι τέτοιο δεν είχε δοκιμαστεί ξανά. Το εγχείρημα όχι μόνο πέτυχε, αλλά συνεχίζεται δυναμικά μέχρι σήμερα. 38 χρόνια αργότερα, το πρόγραμμα έχει επεκταθεί στις 13 ώρες εβδομαδιαίως, εκπέμπει καθημερινά και πλέον είναι διαθέσιμο και διαδικτυακά σε παγκόσμιο επίπεδο. Η λειτουργία του βασίζεται κυρίως στην εθελοντική εργασία και έχει καθιερωθεί ως ένα από τα πιο έγκυρα ελληνικά μέσα ενημέρωσης στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Παναγιώτης Τζόκας Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) Περιφερειακός Σταθμός Ιωαννίνων

Η ΕΡΤ ως ανοιχτός δίαυλος διάχυσης της ελληνικής γλώσσας και μεταφορέας του απώτερου και σύγχρονου ελληνικού γίνεσθαι.

Η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) στέκεται ως σταθερή γέφυρα διασύνδεσης και επικοινωνίας του απανταχού Ελληνισμού. Ως ζωντανός και αέναα εξελισσόμενος ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός, παρακολουθεί την επικαιρότητα και τις εξελίξεις που απασχολούν την κοινωνία. Το πρόγραμμά της, πολυδιάστατο και πολυποικίλο, πρωταγωνιστεί στην ανάδειξη και την προώθηση των νεοελληνικών δράσεων και πρωτοβουλιών σε όλους τους τομείς: την παιδεία, τις τέχνες, τα γράμματα, την παραγωγικότητα και το επιχειρείν. Σέβεται την ελληνική γλώσσα ως συστατικό στοιχείο του ενιαίου ελληνικού πολιτιστικού υποβάθρου και θεμέλιο μέσο έκφρασης της σκέψης αλλά και ανταλλαγής απόψεων. Το πλούσιο αρχείο

της αναδύεται μέσα από τις σύγχρονες τεχνολογίες και παραδίδεται στο παρόν ως αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας και ταυτότητας μας. Ταυτότητα που παραμένει σφριγηλή μέσω της έρευνας και προβολής της παραδοσιακής εθιμικής ζωής των Ελλήνων, στοιχεία διασύνδεσης των ομογενών με τις ρίζες τους. Τηλεόραση, ραδιόφωνο και διαδίκτυο συμπράττουν και δημιουργούν ένα μοντέρνο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο που συνδέει όλα τα σημεία της ελληνικής επικράτειας με τα πιο απομακρυσμένα μέρη της οικουμένης, όπου χτυπά ο σφυγμός της ομογένειας. Ένα δίκτυο αισθητήρων, διάχυσης της πληροφορίας και της ελληνικής γλώσσας, με όλα τα ιδιώματά της, απαλείφοντας σύνορα, με ανανεωμένους όρους αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης.

Χριστίνα Τσαρδίκου

Ελληνική Πολιτιστική Οργάνωση Νόστος της Αργεντινής

Τα Ελληνικά ΜΜΕ και ο ρόλος των ομογενειακών οργανώσεων της Λατινικής Αμερικής.

Στο πρόσφατο παρελθόν, πριν την εμφάνιση του Διαδικτύου, η ελληνική διασπορά στη Λατινική Αμερική ήταν απομονωμένη και θεωρούνταν κάτι το «εξωτικό» και σχεδόν «αόρατο» στη μητρόπολη, η οποία εστίαζε την προσοχή της στα μεγάλα μεταναστευτικά κέντρα των Ελλήνων στη Βόρεια Αμερική, την Αυστραλία ή την υπόλοιπη Ευρώπη. Οι ελάχιστες πληροφορίες προέρχονταν από ευρυζωνικούς ραδιοφωνικούς δέκτες που λάμβαναν το σήμα του “The Voice of Greece”.

Η έλλειψη ενδιαφέροντος του τοπικού Τύπου για τη διάδοση της ελληνικής επικαιρότητας περιόρισε την ενημέρωση σε πρόχειρες αναφορές ορισμένων ανθρώπων που ταξίδευαν περιστασιακά στην Ελλάδα, σε μαρτυρίες ναυτικών ή/και σε οικογενειακές επιστολές.

Η δίψα για πληροφόρηση μιας σημαντικής μάζας Ελλήνων πολιτών της διασποράς δημιούργησε ένα κοινωνικό φαινόμενο: τα μέλη των κοινοτήτων πήραν την απόφαση να γίνουν δημοσιογράφοι, πληροφοριοδότες, διαμορφωτές της γνώμης και διαμεσολαβητές πολιτισμού. Αυτοί οι αυτοδίδακτοι δημοσιογράφοι, για χρόνια, ήταν οι μόνοι που σε κοινοτικές εφημερίδες, περιοδικά ή αυτοσχέδιες ραδιοφωνικές εκπομπές μετέδιδαν ελληνικές ειδήσεις και επικαιρότητα και προσέφεραν τη δυνατότητα πρόσβασης στον σύγχρονο ελληνικό μεταπολεμικό πολιτισμό, παρουσιάζοντας νέους ποιητές, συγγραφείς, μουσικούς και συνθέτες. Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται και αναλύονται τα μέσα ενημέρωσης των ελληνικών κοινοτήτων και φορέων της Αργεντινής, της Βραζιλίας, της Ουρουγουάης, της Χιλής, της Κολομβίας, της Βενεζουέλας, του Ισημερινού, του Περού, μεταξύ άλλων.

Γεώργιος Τσοποτός

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Γεωργία Σκιαδά

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

*Γλωσσικές απεικονίσεις της κλιματικής κρίσης
στον έντυπο δημοσιογραφικό λόγο της ομογένειας.*

Η εισήγηση πραγματεύεται τον εντοπισμό και την παρουσίαση του τρόπου απεικόνισης της κλιματικής κρίσης, μέσω λέξεων και φράσεων, στα ομογενειακά μέσα ενημέρωσης. Είναι ευρέως γνωστό ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο με μείζονος σημασίας αντίκτυπο παγκοσμίως. «Ανεκμετάλλευτο» δεν θα μπορούσε να μείνει και από τον δημοσιογραφικό λόγο, ο οποίος, ως ένα έγκριτο είδος λόγου, αξιοποιεί τη δύναμη της γλώσσας, εκφράζοντας συγκεκριμένες αντιλήψεις και συγκροτώντας την κοινωνική πραγματικότητα. Το δείγμα της παρούσας εισήγησης αφορά διαδικτυακά άρθρα της τελευταίας τετραετίας (2021-2024) και η ανάλυσή τους επιχειρείται μέσω της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου (ΚΑΛ), με την οποία επιδιώκεται να ερμηνευτούν τίτλοι και κειμενικά τεμάχια (ενδοκειμενικές περιγραφές και αναφορές) για το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής.

Η εν λόγω μέθοδος προσεγγίζει κοινωνικά τη γλώσσα δίνοντας έμφαση στην ανάδειξη της σχέσης σύνδεσης μεταξύ γλώσσας, κοινωνίας και ιδεολογίας. Έχοντας διαμορφώσει το περιεχόμενο και την υπόθεση εργασίας γύρω από το υπό μελέτη θέμα, πραγματοποιείται ανάλυση των δεδομένων, αναδεικνύοντας τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται από φορείς του ομογενειακού δημοσιογραφικού λόγου. Από τη συζήτηση των δεδομένων, ανακύπτουν στοχευμένα συμπεράσματα που πιστοποιούν τον ρόλο των ομογενειακών μέσων στη γλωσσική περιγραφή και αποτύπωση ενός φαινομένου παγκόσμιου βεληνεκού.

Νικολέττα Τσιτσανούδη Μαλλίδη

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

*Η μελέτη της ελληνικής γλώσσας
μέσα από τα μέσα ενημέρωσης της ελληνικής διασποράς.*

Μια κορυφαία πρόκληση.

Ο παιδευτικός ρόλος του δημοσιογραφικού λόγου και των μέσων ενημέρωσης ευρύτερα, αλλά και η έντονη διδακτική επίδραση στο γλωσσικό αίσθημα των αποδεκτών είναι κοινά αποδεκτή. Στο πλαίσιο ενός «ανοίγματος» των μέσων ενημέρωσης προς λαϊκότερα στρώματα, ο γλωσσικός κώδικας που επιλέγεται να χρησιμοποιείται δεν είναι απαραίτητα διευρυμένος, δεδομένου ότι δεν αξιοποιείται συστηματικά ο πλούτος της ελληνικής γλώσσας, καθώς ο στόχος είναι το τελικό δημοσιογραφικό προϊόν να είναι γρήγορα και άμεσα εύληπτο και να μην διαταράσσει τον κόσμο ή την αντίληψη την οποία έχει η μάζα των αποδεκτών για τον κόσμο.

Αυτού του είδους οι διαπιστώσεις οι οποίες αφορούν τα μέσα ενημέρωσης εντός της ελληνικής επικράτειας, δοκιμάζονται και αναφορικά με τα μέσα ενημέρωσης της ελληνικής διασποράς. Η μελέτη της ελληνικής γλώσσας μέσα από τα ΜΜΕ της ομογένειας παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον, λαμβάνοντας υπόψη ότι μία ομογενειακή εφημερίδα ή ένα ραδιοτηλεοπτικό μέσο μπορεί να λειτουργεί ως ένας κρίσιμος ιστός διασύνδεσης με την έννοια της πατρίδας, της ταυτότητας και της γλώσσας.

Ταυτόχρονα, παραμένει αδυσώπητη η πρόκληση της διάδοσης της ελληνικής γλώσσας και της ευρύτερης παιδαγωγικής διαμόρφωσης των αποδήμων της τρίτης ή της τέταρτης γενιάς, πολύ δε περισσότερο όταν η διασπορά αποτυπώνεται σε μεγάλο βαθμό στο διεθνικό πεδίο των μέσων ενημέρωσης, το φαινόμενο του brain drain είναι ακόμη πολύ ισχυρό και ταυτόχρονα τα ζωντανά κύτταρα της ομογένειας δεν πρέπει να νιώθουν ότι τα βιώματά τους αποκλείονται από τα ενδιαφέροντα της πατρίδας.

Η μελέτη της γλώσσας στις ομογενειακές εστίες ενημέρωσης μπορεί να συνεισφέρει στην καλλιέργεια των σπουδών της διασποράς, οι οποίες δεν μπορεί να είναι περιθωριοποιημένες, όταν μάλιστα η Ελλάδα συνδέεται με μία από τις πλέον δυνατές ιστορίες της μετανάστευσης σε παγκόσμιο επίπεδο.

Χριστίνα Τσουκαλά

Kalimera Massalia

*«Καλημέρα Μασσαλία»: Μια δίγλωσση πλατφόρμα
για τη διάδοση και διάσωση της ελληνικής γλώσσας.*

Η διάδοση και διάσωση της ελληνικής γλώσσας είναι σημαντική για τη σύνδεση των μελών της ομογένειας με την Ελλάδα και την ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Αρχές Απριλίου 2024, δημιουργήσαμε το «Καλημέρα Μασσαλία», ένα εθελοντικό διαδικτυακό μέσο ενημέρωσης για να προωθήσουμε τον ελληνικό πολιτισμό και τη γλώσσα. Τα μέλη της ομάδας μας είναι δίγλωσσοι, Έλληνες και Κύπριοι που έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει στη Μασσαλία.

Η Μασσαλία είναι μια πόλη με ιδιαίτερη σχέση με τον ελληνισμό. Ιδρύθηκε από Έλληνες και έχει δυναμική ελληνική κοινότητα. Παρατηρήσαμε ότι η αναζήτηση για σύνδεση με την Ελλάδα προέρχεται από Έλληνες της δεύτερης και τρίτης γενιάς, όπως και από νέο κύμα μεταναστών Ελλήνων σε περίοδο μετά την οικονομική κρίση, αλλά επίσης από φιλέλληνες και φοιτητές.

Η ιστοσελίδα μας είναι δίγλωσση, με περιεχόμενο στα ελληνικά και τα γαλλικά, και στοχεύει στην ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ Ελλάδας, Γαλλίας και Κύπρου. Μέσω της ιστοσελίδας και των κοινωνικών δικτύων (Facebook, Instagram), μοιραζόμαστε άρθρα, πορτρέτα καλλιτεχνών, μεταφράσεις ελληνικών τραγουδιών και βίντεο με ιστορίες από την ελληνική ιστορία και μυθολογία, ενισχύοντας τη γλωσσική και πολιτιστική σύνδεση.

Δημήτριος Χάϊδας
Frederick University

*Τα Μέσα Ενημέρωσης της διασποράς ως μοχλός ανάπτυξης
και διατήρησης της Ελληνικής παιδείας.*

Ο ρόλος των ΜΜΕ που απευθύνονται στις κοινότητες της ελληνικής διασποράς, με έμφαση στην ερμηνεία της έννοιας «παιδευτικός ρόλος» και τους τρόπους με τους οποίους αυτά λειτουργούν ως παιδευτικά μέσα, δύναται να λειτουργήσει ποικιλοτρόπως. Αδιαμφισβήτητα η παιδευτική διάσταση των μέσων ενημέρωσης είναι σημαντική για τους Έλληνες της διασποράς, καθώς η επαφή με την ελληνική γλώσσα και κουλτούρα μέσω της τυπικής εκπαίδευσης είναι περιορισμένη. Ως εκ τούτου τα ΜΜΕ λειτουργούν ως φορείς μη τυπικής εκπαίδευσης που συνδέουν την ελληνική γλώσσα και παιδεία με σκοπό τη δημιουργία γνώσης μέσω απεικονιστικών ή ηχητικών αναπαραστάσεων. Τα μέσα ενημέρωσης της ελληνικής διασποράς καλούνται να συμβάλλουν στη διατήρηση και καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας και κουλτούρας μέσω ειδικών προγραμμάτων, όπως εκπαιδευτικές εκπομπές, γλωσσικά μαθήματα, πολιτισμικά αφιερώματα, συνεντεύξεις και άλλου είδους ψυχαγωγικές εκδηλώσεις. Παράλληλα, λειτουργούν ως φορείς κοινωνικοποίησης, ενισχύοντας την αίσθηση του ανήκειν και τη σύνδεση με την πατρίδα. Τέλος, αναλύονται οι τρόποι με τους οποίους αυτά τα μέσα ενθαρρύνουν την ενεργή συμμετοχή των μελών της διασποράς, συμβάλλοντας έτσι στη διαμόρφωση μιας ενεργής και συνειδητής διασπορικής κοινότητας. Λαμβάνοντας δε υπόψη πως η τεχνολογία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την καθημερινότητα και τις σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές, τα ΜΜΕ αναδεικνύονται σε πολύτιμα εργαλεία γλωσσικής ανάπτυξης και διατήρησης ενισχύοντας ταυτόχρονα τη διαπολιτισμική κατανόηση, την επικοινωνιακή ικανότητα και γλωσσική επάρκεια.

Αναστάσιος Χατζηθεοφάνους

BCI MEDIA GROUP INC / BCI TELECOMMUNICATION

Τα ΜΜΕ της διασποράς ως γέφυρα ανάμεσα στην Ελλάδα και την ελληνική διασπορά.

Η διεθνής παρουσία των διασπορών μέσων μαζικής ενημέρωσης διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διατήρηση και διάδοση του ελληνικού πολιτισμού παγκοσμίως. Μέσα από τηλεοπτικά κανάλια, ραδιοφωνικούς σταθμούς, έντυπα και διαδικτυακές πλατφόρμες, τα μέσα αυτά συνδέουν την ελληνική ομογένεια με τη μητέρα πατρίδα, προωθώντας τη γλώσσα, την ιστορία, τις παραδόσεις και τις σύγχρονες εξελίξεις στην Ελλάδα.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή τους στη διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας στις νεότερες γενιές των ομογενών, που συχνά μεγαλώνουν σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα. Παράλληλα, η πολιτιστική τους δράση συμβάλλει στη διεθνή προβολή του ελληνικού πολιτισμού, προωθώντας τη μουσική, τον κινηματογράφο, τη λογοτεχνία και τις τέχνες.

Επιπλέον, τα διασπορικά ΜΜΕ λειτουργούν ως διάλογος επικοινωνίας μεταξύ της Ελλάδας και της διεθνούς κοινότητας, ενισχύοντας τον διάλογο και την πολιτιστική ανταλλαγή. Στην ψηφιακή εποχή, η ανάπτυξη των διαδικτυακών μέσων έχει καταστήσει πιο εύκολη και άμεση τη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού, καθιστώντας τον προσιτό σε ένα παγκόσμιο κοινό. Έτσι, τα μέσα της διασποράς δεν είναι απλώς ενημερωτικά εργαλεία, αλλά θεμελιώδης πυλώνας, και γεφυροποίησης της σύγχρονης ελληνικής πολιτιστικής ταυτότητας.

Σωτήρης Χατζημανώλης NEOS KOSMOS

Ο εξελισσόμενος ρόλος των ομογενειακών μέσων ενημέρωσης Αυστραλίας.

Το τοπίο των ομογενειακών μέσων ενημέρωσης της πέμπτης ηπείρου – η πρώτη ελληνόφωνη εφημερίδα της Αυστραλίας κυκλοφόρησε το 1913 – έχει υποστεί βαθιές αλλαγές στα τελευταία 100 χρόνια. Ο «Νέος Κόσμος», που ιδρύθηκε το 1957, παραμένει το κυρίαρχο μέσο ενημέρωσης της ομογένειας και καλύπτει τις ανάγκες όλων των ηλικιών στην ελληνική όσο και στην αγγλική γλώσσα τόσο με τις έντυπες εκδόσεις του όσο και με τη διαδικτυακή του παρουσία. Από το ξεκίνημά του ο «Νέος Κόσμος» δεν περιορίζεται μόνο στην ενημέρωση αλλά αναδεικνύει θέματα και διεξάγει εισπρατικές τον απόδημο ελληνισμό. Η διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και η επιβίωση του ελληνικού πολιτισμού της διασποράς παραμένουν στο επίκεντρο αυτής της αποστολής.

Πέρα από την ενημέρωση ο ομογενειακός τύπος λειτουργεί ως «καθρέφτης» της παγκόσμιας ελληνικής διασποράς. Είμαστε η γέφυρα που συνδέει την Ελλάδα με τους ανθρώπους της στο εξωτερικό και, εξίσου σημαντικό, μεταφέρουμε τις ανησυχίες της διασποράς – αλλά και τα επιτεύγματά της – πίσω στην Ελλάδα. Καθώς το τοπίο των μέσων ενημέρωσης εξελίσσεται, το ίδιο συμβαίνει και με τη δέσμευσή μας – να ενημερώνουμε, να υποστηρίζουμε και να διασφαλίζουμε ότι η ελληνική γλώσσα και ο ελληνικός πολιτισμός θα συνεχίσουν να ευδοκιμούν για τις επόμενες γενιές χωρίς να παραλείπουμε να λειτουργούμε και υπέρ της προώθησης των εθνικών συμφερόντων.

Γεώργιος Π. Χρούσος Ακαδημία Αθηνών

Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η ελληνική ιατρική φιλοσοφία και οι ρίζες της σύγχρονης ιατρικής.

Παρουσίαση μιας ολοκληρωμένης άποψης για τη γένεση και την πρόοδο των Ελληνικών ιατρο-φιλοσοφικών εννοιών, όπως αυτές επηρέασαν την εξέλιξη της σύγχρονης Ιατρικής. Ξεκίνησε με τους προσωκρατικούς φιλοσόφους Πυθαγόρα και Αλκιμαίωνα, οι οποίοι χρησιμοποίησαν τους όρους «αρμονία» και «σονομία» για να εκφράσουν αντίστοιχα τη δυναμική ισορροπία ή ομοιόσταση του σύμπαντος ή της ανθρώπινης ζωής, ενώ αργότερα οι Ιπποκρατικοί ιατροί παρομοίωσαν αυτή την αρμονία με την υγεία, που ονόμασαν “ευκρασία”, και τη δυσαρμονία με την ασθένεια, που αποκάλεσαν «δυσκρασία». Αυτές οι αρχές, σε συνδυασμό με τη χρήση απτών, λογικών ενδείξεων και της επιστημονικής μεθόδου στην αντιμετώπιση της διάγνωσης και της θεραπείας ασθενειών, αντιπροσωπεύουν τα θεμέλια της Τεκμηριωμένης Ιατρικής, δηλαδή της Ιπποκρατικής, Ελληνιστικής, Βυζαντινής και Δυτικής Ιατρικής, με την τελευταία να αποτελεί απόγονό τους. Ταυτόχρονα, οι Ιπποκρατικοί εισήγαγαν την Προληπτική Ιατρική και την Ιατρική του Τρόπου Ζωής (Διατηρητική, Lifestyle Medicine) και έβαλαν τα θεμέλια της Ηθικής Ιατρικής. Ο Αριστοτέλης, ο οποίος ήταν ο ίδιος ιατρός, πρότεινε την ενότητα σώματος και νου και εισήγαγε την έννοια της “ευδαιμονίας”, δηλαδή τη γαλήνια συναισθηματική κατάσταση μιας αρμονικής ψυχικής ομοιόστασης, που επιτυγχάνεται με την ενάρετη ζωή και την επιδίωξη της σοφίας. Οι Σκεπτικιστές, οι Στωικοί και οι Επικούρειοι φιλόσοφοι, φιλοσοφικές σχολές που λειτούργησαν και σαν ψυχιατρικές

δομές εκείνη την εποχή, πρότειναν ότι ο «Λόγος» μπορεί να επηρεάσει τα συναισθήματα και επικεντρώθηκαν στη μελέτη του στρες και της διαχείρισής του, θεωρώντας την επίτευξη της «αταραξίας» ή της αδιατάρακτης νοητικής λειτουργίας απέναντι σε στρεσογόνους παράγοντες ως κεντρικό στόχο της ζωής, ενώ ο ίδιος ο Επίκουρος μίλησε για *ευστάθεια* ή *εύσταση*, «το ευσταθές κατάσταση της σαρκός και της ψυχής», την ισορροπημένη κατάσταση της σάρκας και της ψυχής. Η Βιβλιοθήκη και το Μουσείο της Αλεξάνδρειας φιλοξένησαν ένα μοναδικό, πανεπιστημιακό περιβάλλον, το οποίο υποστήριξε τη βιοϊατρική έρευνα και χρησίμευσε ως κέντρο και φάρος μάθησης για τον αρχαίο κόσμο. Ιατροί, όπως οι φυσιολόγοι Ηρόφιλος και Ερασίστρατος, πραγματοποίησαν θεμελιώδη ιατρική έρευνα στη Βιβλιοθήκη, ενώ η Σχολή εκπαίδευσε πολλούς σημαντικούς ιατρούς του αρχαίου κόσμου. Ο ίδιος ο Γαληνός πέρασε χρόνο στη Βιβλιοθήκη και ενσωμάτωσε πολλές έννοιες της Αλεξανδρινής Σχολής στο σύνολο του δημοσιευμένου έργου του. Η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας μέσω της Ελληνιστικής Ιατρικής επηρέασε την αρχαία Ινδική Ιατρική και εξακολουθεί να ασκείται ως Ιατρική Γιουνάνι (Ιωνική). Η τελευταία, μέσω του δρόμου του μεταξιού, είχε και έχει αντίτυπο στην κινεζική ιατρική. Η Αλεξανδρινή Σχολή, η οποία ενσωμάτωσε αυτή την “ευστατική” αρχή στη φιλοσοφία της, και η οποία περιελάμβανε νεοπλατωνικούς φιλοσόφους όπως η Υπατία, ο Πλωτίνος και ο Φίλωνας, καθώς και χριστιανούς όπως οι Κλήμης και Ωριγένης, χρησίμευσε ως σημαντικός παγκόσμιος κόμβος, στον οποίο συναντήθηκαν οι Επιστήμες, η Ιατρική, η Φιλοσοφία και η Θεολογία, οδήγησε στη σύγχρονη Δυτική Ιατρική, ενώ επηρέασε τις Αβραμικές θρησκείες Ιουδαϊσμό, Χριστιανισμό και Ισλάμ. Ο Χριστιανισμός υιοθέτησε σαν ιερό μυστήριο την Επικούρεια εξομολόγηση.